№ 206 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

Z SIEGARNIA „CZYTA" Łódź

צוואַנציגסטער יאָהרגאַנג | 4 września 1927 r. | זונטאָג, ז' אלול תרפ"ז | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטרקאָווער 16. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57, פון אַדמיניסטראַציע 47

מארד איז דער סאוויעטישער אמבאסאדע אין ווארשא

אנ'אינטערעסאנט ווארפט זיך אויף א סאוו. בעאמטען מיט א מעסער. — דער אנפאלער ווערט דערשאסען.

ווארשא (טעלעפאנ. פון 11 פארמיטאג האט זיך אין ווארשא פער־שפרייט א קלאנג, אז אין דער סאוויע־טישער אמבאסאדע איז פאר־געקומען א מארד. די ידיעה האט אויף אלעמען גע־מאכט א ערשיטערונג אנדערש. אין ממאמ האבען אנגעהויבען אר־מאנטירן פערשיעדענע ווערסיעס. מען האט געזאגט אז מען האט רא צו מון מיט א גנב מעשה וואיסאוו, אז עס איז פארגעקו־מען אנ'אמעגנטאט אויפ'ן סאוויעטישען שאריזש דא פאר איליאנאוו.

בעלד האט מען זיך צוגער דערוויסט, אז דער ערמאָרדעטער איז א עקוויסער אסיס מרטדאוויטש, א פוילישער בירגער פון דער פראוואסלאוועער אמונה 20 יאהר אלט. מיט א פאר יאהר צוריק איז ער צוריקגעקומען פון רוסלאנד און זיך בע־שעפט אז ווילנא, וואו זיינע שלמרן האב־בען אויהם אנגערגעלאזט א רייכע ירושה, א שענער פאר־הייזער פאר ליעמיטעס אויף א רצעשעווארט דונגער ווילנא. ער איז געווען א פערביטעער שנגער פון דו פאלשעווזיקעס און געגומען אנ'אלטיוועז אנטייל אין דער סאוויעטיסטישער בע־וועגונג פון דער רוסישער עמיגראציע. א סך זאכען אפילו, אז ער זאל האבען גע־וועזן דער

פרעזעס פון דער רוסישער מאנארכיסטישער יוגענד־ארגאניזאציע.

דער מעלעפאנוסט גיסעוו, וועלכער האט אויהם דערשאסען האט אויבערגעגע־בען ביי דער אויפפארשונג, אז דער ער־מאָרדעטער האט אויהם געדרוהט מיט פערשוואלטער און וועלערניג זיך פערמוי־ריגען האט ער אויף אויהם געשאסען. ביים ערמאָרדעטען האט מען געפונען א רע־וואלווער, ער איז אויבער נעשט געווען גע־לאדענט.

וואו ער איז דערשאסען געווארען צוזע־שען דער גלעזערנער טור און דעם טויער פון דער אמבאסאדע. געלען איהם זיי־מען געלעגען

5 אויסגעשאסענע גיליען

פון קוילען, וואס בעווייזען, אז גיסעוו האט אויהם דערשאסען פון א גאנץ נא־הענגען שמה.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער ערמאָרדעטער איז א עקוויסער אסיס מרטדאוויטש, א פוילישער בירגער פון דער פראוואסלאוועער אמונה 20 יאהר אלט. מיט א פאר יאהר צוריק איז ער צוריקגעקומען פון רוסלאנד און זיך בע־שעפט אז ווילנא, וואו זיינע שלמרן האב־בען אויהם אנגערגעלאזט א רייכע ירושה, א שענער פאר־הייזער פאר ליעמיטעס אויף א רצעשעווארט דונגער ווילנא. ער איז געווען א פערביטעער שנגער פון דו פאלשעווזיקעס און געגומען אנ'אלטיוועז אנטייל אין דער סאוויעטיסטישער בע־וועגונג פון דער רוסישער עמיגראציע. א סך זאכען אפילו, אז ער זאל האבען גע־וועזן דער

לענינ'ס פארטרעטער.

מיט דער גאנצער קראפט האט ער מיטמ'ן שטעלען א ווארט געטון און פאר־פרעמט אין זיך געלאזט לויפען צו דער מיר, וואס פיהרט צום טויער.

ארויסלויפענדיג פון זאל, האט דער אינגערעסאנט געטוזט דורכלויפען א קליין פאדעריציכעל, וואס איז אבגע־מוילט פונ'ם טויער מיט א גלעזערנער מיר.

דארט האט איהם בעטרוקט דער בע־אמטער גרכעוו, וואס זיצט פיינט מעלע־פאן פון דער אמבאסאדע, און דערשרעק־ט דו געשריען פונ'ם פערוואונדערטען וואַ־זשגו, וועלכער איז גאנצגלאפען דעם אנ־פאלער, חאט ער ארויסגעגרופען א רעוואל־ווער און אפגעשעסען איינמאל שאסען, בעת יענער האט זיך שוין געפונען אויף יענער זייט גלעזערנער טור, ד. ה. נעבען געשלאסענעם טויער. דער איינטערע־כאט איז

אנידערגעפאלען טויט

אויפ'ן ארט.

דו סאוויעטישע אמבאסאדע האט תיכף מליע געווען דער פוילישער מעלט וועגען מארד און פערלאנגט, אז עס זאל דורכגעפירט ווערען אנ'אויספארשונג. אויפ'ן ארט פונ'ם מארד זיינען תיכף אראפגעקומען דו פארשטערער פון דער פוילישער גערעכטס־מעלט אין פון פוילי־שען אויסערן - מעניסטעריום. מען איז אנגעטרעטען צו דער אויספארשונג. דער ערמאָרדעטער איז געלעגען אויפ'ן ארט,

נעיואַרפען מיט א מעסער

אויפ'ן וואוסנ. מאלעגדיג אודם א מעסער וואנדער אין דער בעת. דערנאך האט זיך דער אנפאלער געלאזט לויפען מיט א געשריי אויבער'ן זאל אין צוקומענדיג

ווארשא (טעלעפאנ. פון 11 פארמיטאג האט זיך אין ווארשא פער־שפרייט א קלאנג, אז אין דער סאוויע־טישער אמבאסאדע איז פארגעקומען א מארד. די ידיעה האט אויף אלעמען גע־מאכט א ערשיטערונג אנדערש. אין ממאמ האבען אנגעהויבען אר־מאנטירן פערשיעדענע ווערסיעס. מען האט געזאגט אז מען האט רא צו מון מיט א גנב מעשה וואיסאוו, אז עס איז פארגעקו־מען אנ'אמעגנטאט אויפ'ן סאוויעטישען שאריזש דא פאר איליאנאוו.

בעלד האט מען זיך צוגער דערוויסט, אז דער ערמאָרדעטער איז א עקוויסער אסיס מרטדאוויטש, א פוילישער בירגער פון דער פראוואסלאוועער אמונה 20 יאהר אלט. מיט א פאר יאהר צוריק איז ער צוריקגעקומען פון רוסלאנד און זיך בע־שעפט אז ווילנא, וואו זיינע שלמרן האב־בען אויהם אנגערגעלאזט א רייכע ירושה, א שענער פאר־הייזער פאר ליעמיטעס אויף א רצעשעווארט דונגער ווילנא. ער איז געווען א פערביטעער שנגער פון דו פאלשעווזיקעס און געגומען אנ'אלטיוועז אנטייל אין דער סאוויעטיסטישער בע־וועגונג פון דער רוסישער עמיגראציע. א סך זאכען אפילו, אז ער זאל האבען גע־וועזן דער

פרעזעס פון דער רוסישער מאנארכיסטישער יוגענד־ארגאניזאציע.

דער מעלעפאנוסט גיסעוו, וועלכער האט אויהם דערשאסען האט אויבערגעגע־בען ביי דער אויפפארשונג, אז דער ער־מאָרדעטער האט אויהם געדרוהט מיט פערשוואלטער און וועלערניג זיך פערמוי־ריגען האט ער אויף אויהם געשאסען. ביים ערמאָרדעטען האט מען געפונען א רע־וואלווער, ער איז אויבער נעשט געווען גע־לאדענט.

אויפ'ן וואוסנ. מאלעגדיג אודם א מעסער וואנדער אין דער בעת. דערנאך האט זיך דער אנפאלער געלאזט לויפען מיט א געשריי אויבער'ן זאל אין צוקומענדיג

ווארשא

אויפ'ן ארט.

דו סאוויעטישע אמבאסאדע האט תיכף מליע געווען דער פוילישער מעלט וועגען מארד און פערלאנגט, אז עס זאל דורכגעפירט ווערען אנ'אויספארשונג. אויפ'ן ארט פונ'ם מארד זיינען תיכף אראפגעקומען דו פארשטערער פון דער פוילישער גערעכטס־מעלט אין פון פוילי־שען אויסערן - מעניסטעריום. מען איז אנגעטרעטען צו דער אויספארשונג. דער ערמאָרדעטער איז געלעגען אויפ'ן ארט,

5 אויסגעשאסענע גיליען

פון קוילען, וואס בעווייזען, אז גיסעוו האט אויהם דערשאסען פון א גאנץ נא־הענגען שמה.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער ערמאָרדעטער איז א עקוויסער אסיס מרטדאוויטש, א פוילישער בירגער פון דער פראוואסלאוועער אמונה 20 יאהר אלט. מיט א פאר יאהר צוריק איז ער צוריקגעקומען פון רוסלאנד און זיך בע־שעפט אז ווילנא, וואו זיינע שלמרן האב־בען אויהם אנגערגעלאזט א רייכע ירושה, א שענער פאר־הייזער פאר ליעמיטעס אויף א רצעשעווארט דונגער ווילנא. ער איז געווען א פערביטעער שנגער פון דו פאלשעווזיקעס און געגומען אנ'אלטיוועז אנטייל אין דער סאוויעטיסטישער בע־וועגונג פון דער רוסישער עמיגראציע. א סך זאכען אפילו, אז ער זאל האבען גע־וועזן דער

פרעזעס פון דער רוסישער מאנארכיסטישער יוגענד־ארגאניזאציע.

דער מעלעפאנוסט גיסעוו, וועלכער האט אויהם דערשאסען האט אויבערגעגע־בען ביי דער אויפפארשונג, אז דער ער־מאָרדעטער האט אויהם געדרוהט מיט פערשוואלטער און וועלערניג זיך פערמוי־ריגען האט ער אויף אויהם געשאסען. ביים ערמאָרדעטען האט מען געפונען א רע־וואלווער, ער איז אויבער נעשט געווען גע־לאדענט.

ווארשא

אויפ'ן ארט.

דו סאוויעטישע אמבאסאדע האט תיכף מליע געווען דער פוילישער מעלט וועגען מארד און פערלאנגט, אז עס זאל דורכגעפירט ווערען אנ'אויספארשונג. אויפ'ן ארט פונ'ם מארד זיינען תיכף אראפגעקומען דו פארשטערער פון דער פוילישער גערעכטס־מעלט אין פון פוילי־שען אויסערן - מעניסטעריום. מען איז אנגעטרעטען צו דער אויספארשונג. דער ערמאָרדעטער איז געלעגען אויפ'ן ארט,

חיינער בירגערמייסטער, סאציאל־דעמאקראטישער פיהרער דר. זייץ,

בעט א ברכה פון א גאליציאנער רבי.

ווינע. — אומגעם פון דו שלעסטע גאליציאנער רבנים, וואס וואוינט זיינ דער מלחמה אין וועזן, דעם קאפיטשנ־ציער הרב תעשעל, האט דער מעגזם־מראט אנגעהאנגען א שטיוער פון נישט וועניגער, ווי הונדערט מיליאן קרונען, דאס איז בערך 1500 דאלאר.

דער דאזיגער רבי האט געמאלט רע־פארטען, אבער ס'האט מארגנדשט געהאל־פען. דער פאנאציע־רעפערענט פונ'ם ווי־נער נעמונטערעס פרייסנגט, האט בעשלס אופן נישט געוואלט מאכען אויהם קיין הנחות.

דער רבי איז דערים צוטיש אויף אנ'־אויסיגען פונם ווייגער בירגערמייסטער, דעם בעקאנטען פיהרער פון דו סאציאל־דעמאקראטען ד"ר זייץ.

דו האט ער זיך בעקלאגט אויף דעם ערמאָרדונג זיינען אלץ 20 אינגעדרעסאנ־טען, וואס האבען זיך דאן גראוד געגע־בען אין דער געבוידע פון סאוויעטישען אמבאסאדע־ווארשא. דער אויספארשונגס־מאלט זאל זיי סעגען אויספארשען וועגען דו פרעמס פון מארד

חיינער בירגערמייסטער, סאציאל־דעמאקראטישער פיהרער דר. זייץ,

בעט א ברכה פון א גאליציאנער רבי.

ווינע. — אומגעם פון דו שלעסטע גאליציאנער רבנים, וואס וואוינט זיינ דער מלחמה אין וועזן, דעם קאפיטשנ־ציער הרב תעשעל, האט דער מעגזם־מראט אנגעהאנגען א שטיוער פון נישט וועניגער, ווי הונדערט מיליאן קרונען, דאס איז בערך 1500 דאלאר.

דער דאזיגער רבי האט געמאלט רע־פארטען, אבער ס'האט מארגנדשט געהאל־פען. דער פאנאציע־רעפערענט פונ'ם ווי־נער נעמונטערעס פרייסנגט, האט בעשלס אופן נישט געוואלט מאכען אויהם קיין הנחות.

דער רבי איז דערים צוטיש אויף אנ'־אויסיגען פונם ווייגער בירגערמייסטער, דעם בעקאנטען פיהרער פון דו סאציאל־דעמאקראטען ד"ר זייץ.

דו האט ער זיך בעקלאגט אויף דעם

אחרי מחלה כבדה וקצרה גוע ויאסף אל עמיו הישיש המופלג והמצוין במדותיו

נ"ע **מאיר קיליינסקי**

מאסטראלענקא בשנת השבעים ושש לימי חייו.

החלוי' תתי' חיום, יום א', ז' אלול תרפ"ז בשעה ה-12 בצהרים מבית האבל רחוב אַלעיא 39-טער מאַי. השרוים בצער עמ"ק

משפחתו מתאבלת.

וויכטיג פאר יידישע עלטערן!

דאס בעוואוסטע און ערפאלגרייכע ארטאדאקסישע ז'-קלאסיגע חדר

„בית-תלמיד"

פון מ. מיליך, וואולטשאנסקא 5

נעמט אן מענליך פריה פון 8—1 פארם. און 4—6 נאכם. תלמידים אין יעדע קלאס. עס ווערט געלערנט תנ"ך, גמ"ח, לשון-קודש, פירוש-התפילה מיט א שטרענגע רעליגיעזע ערציהונג דורך די בעסטע מעדאגאגישע קראפטען. פריזען צוגעגליך. ערשאלג גאראנטירט.

ביי'ם שו"ל א ספעץ. העברעאישע פרעבל נקע .גן ילדים.

ציוניסטיש-דעמאקראט. וואהל-קאמיטעט „התאחדות" אין לאדז

זאל „התאחדות" שיענסיעוויטשא 3:5

אמנס, זונטאג, ד. 5. סעפטעמבער, 8.30 א זייגער אונד קומט פאר

א וואהל-מיטינג

א. ד. ט.: אונזער ארבייט און מעדערונגען אין שטאט-ראט. ס'וועלען זיך בעטייליגען די ח"ח: ראסמאן ד"ר ש. י. שווייג, ד"ר נתן עק און מט. שרעטער.

איינגאנג נור פאר וואהל-בערעכטיגטע!

פון **„בית אברהם"** לארז

עס גן-ילדים אנראדאוא 10

דאס אטנשרייבען תלמידים אין אלע מחלקות, ווי אויך אין גן-ילדים דויערט ווייטער. עס ווערט ערעפענט אַ העכערע קלאס. די לעהרער הויבען זיך אן דאנערשטאג ד' אלול דעם 1/9 ד. י.

המנהל אברהם שלאמאוויטש.

בעמ.: אין גן-ילדים ווערען אנגענומען קינדער פון 5 יאהר אן.

10 זל. טעגליך אין פענסיאנאט

Januszewska-Góra

צוליב'ן אויסערגעוועהנליכען ערשאלג וועט דער פענסיאנאט זיין טעטיג אין די ימים-טובים. אויסגעצייכענעט נאהרונג. רישעלע קוך. אינטערעסאנטע ערטיילט דער איינגעשריבענער הייגט, זונטאג, פון 11—2 נאכם. ביי ה' שטיינמאן, קילינסקיעגא 63, פראנט 1. שטאק טעל. 49-31. בריפליך זיך צו ווענדן: Chłopsk, Opoczno, Jan. Góra skrzynka poczt. 42. 3559

Dr. M. Goldfarb

אויגען-ארצט

אנגעקומען פון אמעריקא

אנגעקומען פון אמעריקא 18. ווייטער-ראד- און נעשעלעכסטראנדיגע אויגען

בעהאנדלונג פון אלע אויגען-קראנקהייטען

פון 9—12 פארם. און פון 5—8 אבענד.

העלענאוו

היינט, זונטאג, דעם 4-טן סעפטעמ. 2 נאכם. ווערט פארקומען

א גרויסע

גארטען-פערווייל'נג

פון „לינת-החולים"

מיט פערש. איבעראשונגען. אויפטרעט פון ערשטסל. ארטיסטישע קרעפטן, ווי אויך אוקראינישער כאר. פאנטאזיע ראטעריע, זעהר פיל ווערמפולע געווינסען, פייערווערק, מאנפעטי און אנדערע איבעראשונגען. איינגאנג פאר ערוואקסענע 1.50, פאר שילער און קינדער 50 גר.

פענסיאנאט „ערבינגער"

טאמאשאוו-מאז.

עס ווערען אנגענומען געסט צום דרימען סעזאן. געשמאקע קוך. מ הערליכע אנלאגע, מ אויף די ימים-טוראים איז איינגעאָרדענט אין וועלד א אלגעמיינער זאל צום דאנען. בעמערקונג: דער פענסיאנאט איז אפען א גאנצען וויינטער. 3375

בעקאנטמאכונג.

מיר רופען אלע מיטגלידער און סימפאטיקער פון „לינת אורחים" און אלע, וואס איז ביי זיי מייער די עקזיסטענץ פון „לינת אורחים" ווי אויך אלע וואס האבען בעקומען איינלאדונגס-קארטען צו קומען מאנטאג, דעם 5 סעפ. טעמבער, 7½ אוהר אויף דער

פערזאמלונג

וואס קומט פאר אין מעראיינס-לאקאל „לינת אורחים" פיעטריקאווער 59.

די פערוואלטונג.

ניעס! (włoskie) **זאפאלקעס**

ביי ש. פעטמאן, ווארשא, באנגא 3.

Dr. med. Braun

פספציאל-ארצט פאר חויט-און ווענערישע קראנקהייטען און מענער שוועכע.

בעהאנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (חאר-אויסטאל)

צוריקגעקעהרט

23 פאלודניאווא 23

טעל. 40-26

נעהמט אן פון 9—11 און פון 5—8 ד.הערען

צו דער פערלאבונג פון

ה' ראובן פינטשעווסקי

מיט פרל. העלא ביאלער

ווינשט א הארציגען מזל-טוב

לעאן בירענשטאק.

צאהן-ארצט

Jakób Karmazyn

פאלודניאווא 2

צוריסגעקעהרט.

Dr. med. Maksymiljan LEWITTER

אכושעריע- און פרויען-קראנקהייטען

זיעלאנא 8, טעל. 37-25

צוריקגע עהרט

נעמט אן פון 5 ביז 8 אבענד.

אויף לויהן

ווערט אנגענומען צו וועבען

אלערליי חתורות אויף ענגלישע וועב-שטוהלען

36 צאליגע. צו ערפאהרען גראנסקא 37, הויף. 9

2—4 נאכם.

גרויסע רעדע פון וולאדימיר זשאבאטינסקי
איז דער גענעראל-דעבאטע ארום ווייצמאנ'ס עקספאזע.

פארטזעצונג פון דער גענעראל-דעבאטע.

באזעל, 3 סעפטעמבער (יט"א) פרייטאג בעת דער ווייטערדיגער פארזעצונג פון דער גענעראל-דעבאטע אויפן ווייצמאנ'ס עקספאזע, האט דער תימנער דעלעגאט נ. סקא געפאדערט, אז דער קאנגרעס זאל בשטימען א ספעציעלע קאמיסיע, וואס זאל זיך פערנעמען מיט דער תימנער אנגעלעגענהייט פון ארץ ישראל.

דערנאך האט וולאדימיר זשאבאטינסקי געהאלטן א שטארקע אפאזיציאנעלע רעדע, וועלכע האט געמאכט זעהר א שטארקן רושם. די רעדע ווערט בייגעלעגט אלס די דיסטארישע קאנגרעס-רעדע.

אין זיין רעדע אין זשאבאטינסקי שארף ארויסגעטרעטען געגען אבמאך מיט לאנד מארשאל. דער רעדנער האט אויך געפאדערט, אז די ארץ ישראל ענערגיע זאל אנטפערשטיצען די אנגרים-טריע אין לאנד, ווייל דאס אין דער אינ-ציגער וועג צו לעזען די ארבייטסלאזיג-קייט. צום סוף האט זשאבאטינסקי ער-קלערט, אז ער האט דעם פולען צוטרו-אן אין ענגלישען פאלק, אבער מ'דארף אנ-ערען די בעאמטענשאפט אין ארץ ישראל, פון וועלכע א טייל זשען פייטליך גע-שטימט צו דעם יידישען אויפבוי-ווערק אין ארץ ישראל.

אבגער (פיקאוונא) פערטיידיגט דעם עקזעקוטיוו אין דריקס אויהם אויס צו-טרוי. ד"ר חזרעס (פוילען) פארשרט צו שטיצען די פריוואטע אינטערעסענטען, אבשטאט וואס מ'האט בין אדער גע-שטיצט די ארבייטער-ארגאניזאציעס.

ער לעגט אויך פאר צוצייהען צו דעם עקזעקוטיוו נייע ענערגישע און פאל טעכנישע כחות.

מ'האבען נאך גערעדט ד"ר טהאן, חרב פערלין (מזרחי) און ארלאזאר (התאחדות) צוליב שבת און הייגט קיין ווייטערע נישט פארגעקומען.

געשטארבען א דעלעגאט איז באזעל.

באזעל, 3. סעפ. (פס. צום „ל.מ.") דא איז פלוצלינג געשטארבען דער קי-שינעווער דעלעגאט ח' יעקב וואכערמאן, דער פארשטארבענער אין קראנקערהויז.

געשיקען קיין באזעל, וואו מ'האט אויהם געמאכט אנ'אפערציע, וועלכע איז אבער נישט געלונגען.

נייע עמיגראציע-בעגרענצונגען איז ארץ-ישראל?

ירושלים, 3 סעפ. (יט"א) וויי דער אראשכפארבאנד פון יט"א דערוויסט זיך פלאגט די ארץ ישראל רעגירונג אמנצי-פיהרען בקרוב נייע אינטאנדרעגונגס-בע-גרענצונגען. די קומאטע פון דער אינגוואנ דערונג ווערט דערווייל געהאלטען בסוד, שטרויק.

באהן-קאטאסטראפע ביי ווידזעוו.
איין באהן-ארבייטער דער'הרג'עט.

(?) געלטען ארום 3 בייטאלט און פארגעקומען אין ווידזעוו א שרעקלעכע באהן-קאטאסטראפע. א משא-צוג, וואס איז בעשטאנען פון 5 אנגעלאדענע וואג-מאגען, איז ארויפגעפאהרען מיט א גע-שווינדיגקייט פון 2 וואגאנען, וועלכע זענען געשטאנען אויף דער זעל-בער ליניע, און זיי צושטעמערט אויף שטיקלעך. אויף דער ערשטער וואגאן פון אנפאהרענדען צוג איז פערנעלטעט גע-וואָרען. דער באהן-וועכטער ווינצענט פאטשאראק, וועלכער האט זיך גראד גע-פונען אן איינעם פון די צושטעמערטע וואגאנען און דער'הרג'עט געווארען אויפ'ן ארט. דער צוג-פירער דאביראל סקי, וועלכער איז שילדיג און דער קא-טאסטראפע, איז געווארען ארשטורמט.

לעוויז פליהט אב קייז אמעריקא.
פערלוירען געווארען דער ענגלישער אעראפלאן „סאן ראבאלי"

לאנדאן, 3 סעפט. (יט"א) לעוויז אהם מוריע געווען, אז אויב חייבט וועט זיין אנגעטיג וועטער וועט ער מאר-גען פרוה אבפליהען אויף „מיס קאליפ-ביא" קיין אמעריקא. די לאפט-שיף „סאן ראפאעל", וועלכע איז ארויסגעפליגען פון ענגלאנד איז האט חייבט געזאלט אנ-קומען קיין אטלאנטא אין קאנאדע, אין פערשוואונדען געווארען און מען ווייסט נישט, וואו זי איז אהינגעקומען.

פון קאנאדע האט מען ארויסגעשיקט אויגיגע לופט-שיפען אויפצוהלען דעם פערלוירענעם אעראפלאן.

ווער האט געכטען און ווערנעכטען געוואונען אויף דער לאטעריע?

2-טער טאג פון דער ציהונג.

10.000 זל. 87801 75519.
5.000 זל. 48740.
3.000 זל. 69568 18192 2599.
2.000 זל. 76693 28227 20197.
1.000 זל. 97157 93085 86594 81886, 47779 14943 2612 80925 78602 76530 75296 54245 83372.

22-טער טאג פון דער ציהונג.

15.000 זל. 97748 68688.
10.000 זל. 50246.
3.000 זל. 61669 42581 35726.
100737.
2.000 זל. 49638 1418.
1.000 זל. 64630 42040 35000 82319 82178 73645 71544.

עקסטרא מעלעגראמע!!!
אין 22. ציהונגס-טאג פון דער 5-טער קלאס מלוכה-לאטעריע איז דאס געווינט
10.000 זל. אויף נומ. 50.246
ווידער געפאלען אין דער גרעסטער און גליקליכסטער קאלעקטור אויף דער לאדזער
וויעוואו-דזשווא ס. יאטקא, פיעטריקאווער 22 פיעטריקאווער 66

מורא'דיגע ידיעות קומען אז פון די פער-פלייצטע ערטער אין מזרח-גאליציען.

סטאניסלאוא, 3 סעפטעמ-בער (פס.) די סיטואציע אין דער סטאניס-לאווער וויעוואודזטוועו איז נאך א גאנץ ערנסטע. די פאוויאטען קאסאק, ראכאשין און טורטשאן זענען נאך אלץ אפגעשניטען פון דער ארומיגער וועלט.

אין דער גאנצער וויעוואודזטוועו גע-פינט זיך נישט קיין איין גאנצע בריק. די באהן-קאמוניקאציע אויף אלע זייטי-גע ליניעס איז נאך אלץ אויסגעהאקט. די פאוויאטען קאסאק, ראכאשין און טורטשאן זענען נאך אלץ אפגעשניטען פון דער ארומיגער וועלט.

אין דער גאנצער וויעוואודזטוועו גע-פינט זיך נישט קיין איין גאנצע בריק. די באהן-קאמוניקאציע אויף אלע זייטי-גע ליניעס איז נאך אלץ זייטי-ווייז. די בחמות און דינערע בוימער זענען אויסגעריסען געווארען פיג'ם מיינד וועלכער האט זיי געשלייפערט ווי א באלעם פון איין ארט אויפ'ן אנדערן. פון 54 פויערשע חיזער איז אין משך פון די פאר שרעקליכע מינוט נישט אי-בערגעבליבען קיין זכר. נאך דעם איז געקומען די פערפלי-צונג, וועלכע האט חרוב געמאכט די יתר הפלטה פונ'ם שלאגס-רעגען. איצט איז שוין דארט רוהיגער, דער חורבן איז גרויס און די מענשען זענען גע-בליבען אין א זעהר פערצווייפעלטער לאגע.

לעמבערג, 3. סעפט. (פס.) אין דער געגענד פון לאנזיט איז פארגעקו-מען א געוואלדיגער אויפגוס פון סאן. די פעלדער זענען פערפלייצט אויף ביי-דע זייטען פון סאן. דאס וואסער חויבט זיך פון מינוט צו מינוט.

דער שאסעע צווישען נייסאנץ און ששאוויניצ איז פערפלייצט געווארען. צוויי בריקען צווישען נייסאנץ און קרי-ניצא זענען צושטערט געווארען. די קאמוניקאציע ווערט דארט אויפגעהאל-טען נאר דורך לימיטע אויטאמאבילען.

דאס קור-ארט טרוסקאוויעץ איז ווי עפעס דורך א גס ניצול געווארען. קיין פערפלייצונג איז דארט נישט פארגעקו-מען, הגם די ארומיגע געגענד געפינט זיך אונטערן וואסער.

לעמבערג, 3. סעפטעמבער (א.ו.ו.) אין דער לעמבערגער וויעוואודזטוועו האט די פערפלייצונג נאכגעלאזט. אין סטרי געפונען זיך נאך בלויז עטליכע גאסען אונטערן וואסער. מען רעכענט, אז די געפאהר איז שוין אריבער. די קאמוניקאציע בייט סטרי איז שוין צוריק בעגינט געווארען.

די ווייסעל הויבט זיך.
געפאהר פון א פערפלייצונג אין וואַרשא.

וואַרשא, 3 סעפטעמבער (טעלע-פאניש פון אונזער סעפ. קאָרעספאנ-דענט) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס די ווייטעל הויבט זיך אלץ העכער, איז ענטשטאנען א בעאונרוהיגונג ביי די אינוואוינער פון די נידריגע גאסען ביי דער ווייטעל, וועלכע האבען גאנץ ווענען דעם ענין א דעלעגאציע צו דער מאכט. די מאכט האט בעשטימט א ספעציעלע קאמיסיע, וואס האט די אויפגאבע געגוי צו פערמאלגען דעם מצב ביי דער ווייכסעל, און אין פאל פון א וועטערדיגער שטייגערונג פון וואסער, דארף מען דערוועגען תיכף מודיע זיין דער געהעריגער מאכט.

גרויסע רעדע פון ווייצמאנ'ס עקספאזע.
אויסצוארבייטען דעם פלאן פונ'ם סחורות-עקספארט פון לאדז קייז אמעריקא.

איניציאטיוו פון „לאדזער טאגעבלאט" ברענגט גוטע רעזולטאטען. — דעלעגאט פון דער „פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקא", ה' אלפרעד ב. ראזענשטיין, גיט אויס-פיהרליכע ערקלערונגען, וועלכע ווערען איינשטימיג אקצעפטירט דורך פערטרעטער פון לאדזער אינדוסטריע-האנדעל.

(:) געלטען צוזאמען אין לויט דער אינוציאטיוו פון „לאדזער טאגעבלאט" צוגעגרייטען געווארען און לאזאל פון צענטראלען סוחרים- און פאבריקאנטען-פעראיין (פעטריקאווער 10) א גרויסע בעראטונג, כדי ארומצוהערען די פראגע וועגען אויסנוצען די אקציע, וואס ווערט פראיעקטירט דורך דער „פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקא", אויף צו עקספארטירען לאדזער סחורות קיין אמעריקא.

אין דער בעראטונג, וועלכע איז פאר-גשטאנען מיט'ן דירעקטער אבמיל פינ'ם דעלעגאט פון דער „פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקא" ה' אל-פרעד ב. ראזענשטיין, האבען זיך בעטייל-ליגט פיל אנגעזעהענע פערזענליכקייטען פון דער לאדזער אינדוסטריע און האנ-דעל, ווי אויך פארשטעהער פון לאדזער יודישען האנדלערקרייז-קלוב. מצד דער רעדאקציע „לאדזער טאגעבלאט" האב-בען אבמיל געגומען דו ה"ה רעד. ע. האמבורסקי און רעד. ישראל קאהאן.

דעם פארזיץ האט געפיהרט ה' פ"ר-זעס שיק.

נאך א לענגערער דיסקוסיע, און וועל-כער עס האבען זיך בעטייליגט דו ה"ה רעד. ע. האמבורסקי, פרעזעס שיק, ראב-זאר האבמאן, ראבמאן ביאלער, ראב-מאן קראסיצקי, רעד. ישראל קאהאן, רינגארט, גערסאן און אנד. האט געהאל-טען א לענגערע רעדע רעד געשעצטע-נאסט ה' אלפרעד ב. ראזענשטיין, וועל-כער האט געגעבען גענויע ערקלערונגען וואס אבבעלאגט דער אינוציאטיוו פון דער „פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקא" אין בעטאנט דעם נאג-צען ערנסט, מיט וועלכען די דאזיגע אלוי שטארקע און אטאפלדרעטע יודישע אר-גאניזאציע און אמעריקא בעציהט זיך צו דער פראגע וועגען צוהילף קומען די יי-דען אין לאדז דורך ארגאניזירען דעם עקספארט פון חונע אויסארבייטונגען קיין אמעריקא.

די פערזאמלונג האט מיט גרויס צו-פריעדענהייט אויפגענומען די ערקלערונ-גען פון ה' אלפרעד ב. ראזענשטיין אז אונבשטימיג אנגענומען די דאזיגע אקי-ציע, וואס ווערט דא אויפ'ן פלאץ אנגע-פיהרט דורך „לאדזער טאגעבלאט".

לויט דעם פארשלאג פון רעד. ישראל קאהאן און דאן אויסגעוועהלט געווארען א קאמיטעט פון 7 פערזאן, וואס זאל אויסארבייטען א גענויען טעטיגקייטס-פלאן. אין דער קאמיסיע זענען ארין די ה"ה רעד. ע. האמבורסקי, רעד. ישראל קאהאן, פרעזעס שיק, ראבמאן קראסיצקי, ראבמאן ביאלער. דאזער האבמאן אין דור. מ. ארבאך.

די קאמיסיע וועט האבען ראב רעכט צו צו קאאפטירען נאך אנד. פערזאנען.

אויספיהרליכער וועגען דער דאזיגער אינטערעסאנטער בעראטונג — אין מאר גארגרינען „לאדזער טאגעבלאט".

די הייגטיגע גארטען-פערווייל ונג איז העלענאוו.

הייגט קומט פאר אין השלבאו א גרו-סע גארטען-פערווייל ונג מיט פערשיד-גע ערשטקלאסיגע אטראקציעס אינגע-ארדענט דורך דער בעלזבמער און נוצ-ליכער אינסטיטוציע „לינת החולים". מ'קאן זיכער האבען, אז די לאדזער יודישע יוגנט וועט צוגלוק קומען די יי-דען אין לאדז דורך ארגאניזירען דעם עקספארט פון חונע אויסארבייטונגען קיין אמעריקא.

די פערזאמלונג האט מיט גרויס צו-פריעדענהייט אויפגענומען די ערקלערונ-גען פון ה' אלפרעד ב. ראזענשטיין אז אונבשטימיג אקצעפטירט די דאזיגע אקי-ציע, וואס ווערט דא אויפ'ן פלאץ אנגע-פיהרט דורך „לאדזער טאגעבלאט"

גרויסע שרפה איז גייער'ס פאבריק.

(!) אין דער נאכט פון פרייטאג אויף שבת איז אויסגעבראכען א געוואלדיגע שרפה אין די סחורה-לאגערן פון דער אקציע-געזעלשאפט ל. גייער, פעטריקא-ווער 295. די שרפה איז ענטשטאנען און דער געבוידע, וואו מ'האבען זיך געפו-נען די אויטאמאביל- ווערשטאטען, די סחורה-לאגערן און די עקספעדיציע-שע ביורא.

פון דעם ערשטען שטאק, וואו מ'האט זיך אנגעהויבען די שרפה, האט זיך דאס פייער שנעל פאגאדערגעשפרייט. מ'זע-גען ארומגעלאפט געווארען פון די פענ-צוגען די בעזוין-לאגערן, וועלכע זענען פולשטענדיג פערברענט געווארען. ציוק-מען מוס'ן גאנצען אינגשטאנען פון די אויטאמאביל- ווערשטאטען, די סחורה-לאגערן און די עקספעדיציע-שע ביורא.

פון דעם ערשטען שטאק, וואו מ'האט

פלעגט די פיס!
PEDICURE
S. Łódzki, Trauguta 5 (Krótka), m. 10
געווענער אסיסטענט בייט מיסטער עלעמען (הינער-אויגען-אנשטאלט אין לאנדען).
ספעציאליסט צו בעזייטיגען הינער-אויגען און הארנהויט, אחי ארטיגעווארקסענע נעגעל אחנע שמערצען מאסאזשירט די פיס.

Dr. med A. Banasz
ספעציאל-ארצט פאר בלאז און נירען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
וואולטשאנסקא 23 — טעל. 39-88.
נעמט אן פון 7—8 אוועגד.
3502

Dr Różaner
ספעציאליסט פאר הויט-ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע.
היילונג מיט קוואַרץ-שע ריהלען און דיאטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza)
טעל. 28-98.
צוריקגעקעהרט
פון 8—10, 5—8. פרייען 8—4.
אנ'עקסטרא וואַרטע-זאל פאר פרויען.

Lekarz-Dentysta
Józef Halpern
powrócił
Piotrkowska № 88, telef. 11-52.

Dr. Z. Rakowski
ספעץ. פאר אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפ. 27-81
ספעציעלער קורס פאר שטאמלער.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.
נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערושער 17 פון 80 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכט. 1016

Dr. med, H. Lubicz
צענעלניאנא 43 — טעל. 41-32.
איז צוריקגעקעהרט.
ספעציאליסט פאר הויט, פענערישע און מענער-שוועכע קראנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ-לאמפען (תאר-אויספעל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5 —8 אוועגד.

צאהן-ארצט י. לעזון
ציגעלשטער. 36
טעלעפאן 37-44
צוריקגעקעהרט.

Dr. med. G. Gersztajn
צוריקגעקעהרט
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען
Traugutta 12 (קרוטקא)
נעמט אן פון 12½—2, פאר אונבעמיטעלטע פון 7-8 אוו.

Dr. med. H. Leichter
קאנסטאנטינער 9 רוג זאכסענגיא, טעל. 49-66
צאהן-כירורג
ספעץ. פון פיזיאלאגישע קרענקהייטען הי: שווייעקעס, ניטענס דרושעסלעס, צאה-פלומבעס א.ו.ו.
נעמט אן פון 1½—5 און זונטאג פון 9—11 פארמ.

Lek. Dentysta E. SZACKA
powróciła
NOWO-CEGIELNIANA 24
przyjmuje od 10—1, w Lecznicy „SANITAS"
Cegielniana 29 od 2.30 do 5.30 po poł.

אין לאטעריע-קאנטאר פון
ברייטשטיין
גארומאוויטש 31
קען מען אלע טאג בחנם נאכזעהן די אויציעלע טאבעלע און מ'ווערען אויסגעצאהלט אלע געהינגען.
לאזען זו דער I קלאס שוין צו בעקומען.
מיט אכטונג ברייטשטיין,
גארומאוויטש 31.

Dr. A. Mazur
גארומאוויטשא 44, טעל. 22-44
צוריקגעקעהרט
ספעציאל-ארצט פאר אויערן, נאז און האלז-קראנק.
ווי אויך שווים און שפראך-שווערונגען.
נעמט אן פון 12—1 פארם. און פון 6.30 ביז 8 אוו.

צאהן-ארצט
צוקער
צוריקגעקעהרט

Dr. H. Wołkowyski
צוריקגעקעהרט
וואכאדניא 57 (צענעלניאנא 19) טעל. 37-70
ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנהייטען און מענער-שוועכע
בעהאנדלונג מיט קוואַרץ-שטראהלען
נעמט אן פון 4—8, פרייען פון 4—5 ספעציאל וואַרטע-צימער.

בריח פון 15. ציוניסטישען קאנגרעס אין באזעל.

פון אונזער ספעציעלען שליח דעפוטאט ז. לעווינסאן.

פאר דער ערעפענונג.

[ג]עשטאלט, מיט 30 יאהר צוריק, האט [מע]ן דא, אין באזעל, ציוניסטישע געזאמעלט [ד]ער אייניקייטליכער, אויפגעשטעלטער, [ה]עכערליך - אומבאגרענצטער ציוניזם, [ד]ער וועלכען — האט באזעלער פראָ[גר]אם איז געווען צוגלייך אז דאס גע[ז]ונדאס - נאציאנאלע, אי דאס סאציאל [ווי]רטשאפטליכע פראגראם פון דער נאצ. [ד]ער בעוועגונג. היינט, אין דרייסיג יאהר [ש]פעטער, האבען מיר פאר זיך א אידעאיש [או]ן סאציאל - דיפערענצירטע בעוועגונג, [וו]עלכע גלאנצט מיט אלע רעגענבויגען-[פ]ארבען פון ציוניסטישען געדאנק, א פו[ל]ען ספעקטר פון אלע אידעאלאגישע [ג]רונט-פארבען און ניואנסען, וועלכע שפיג[ל]ען אב די פילזייטיגע אידעאישע און [ס]אציאלע סטרוקטור פון יודישען פאלק.

היינט איז שוין נישט גענוג דאס אל[ג]עמיינע קאזינא פון באזעל, וועלכע האט [ב]משך פון דער צייט בעדינט 7 ציוני[ס]טישע קאנגרעסען. דאס נייע מעמע[ק]ענבינדע(?) איז אפשר ווייניגער ארים[ש]אקראטיש, דערפאר גרעסער, ברייטער, [פ]אלקסטימליכער(?), מיט א קראנץ פון נעבען-זא[ל]ען און א לאבירינט פון קארידארען [או]ן קולוארען, און וועלכע עס רוישט, [ז]י און א בינענשטאק, די הילכיגע, טעמ[פ]עראמענטפולע ארבייט פון אלע פע[ד]עראציעס, לאנדסמאנשאפטען און גרו[פ]ען.

האט מען ווארפט מיט'ן אויג — קאנ[פ]ערענצען און פערזאמלונגען פון אידעא[ל]ישע גרופען מיט'ן כאראקטעריסטישען [ג]ריש-גערוישען געפילדער פון די דעלע[ג]אטען מיט דער פארטייאיש-קאנספי[ר]אטיווען געמורמעל פון די פיהרער. דא [או]ן דארטען — אלטע בעקאנטע פנים'ער [פ]ון ציוניסטישע יורדים און עולים, פון [וו]עטעראנען און אויסגעדינטע געשרא[ל]ען. פון נייע, יונגע, אויפגעגאנגענע [ש]טערן, און אב ונמשך ערב-רב פון גרויע [ש]טים-דעלעגאטען.

אין די דאזיגע געצעהלטע טעג פון פאר דעם קאנגרעס — איז די אטמאספער[ט]ע אינטענסיווע — דער קאנגרעס געריכט. אין די דאזיגע ימים-נוראים פון פאר'ן קאנגרעס טרייסלען זיך גאנצע פעדעראציעס און לאנדסמאנשאפטען. וועלכע מאנדאטען ווערען פלוצים גע'פסול'ט ציליב א נישטיגער פארמאליטעט, און אונפערהאפטע מאנדאטען ווערען צוגעטיילט פערשידענע גרופען מיט'ן חסד פון וואהל-גורל. די גרויסע רעליגיעזע(?) למשל (1 רעוויזיאניסט און 1 מזרחי) איז אנגעגעבן כע'פסל'ט געווארען. דער איינציגער מאנדאט פון באריז, די פערטרעטונג פון רעוויזיאניזם, איז נעגעבען געווארן דער „התאחדות". דער איינציגער מאנדאט פון דאנציג, איז מיט פייער און פאפייצ(?) שטימען אבגעגעבען געווארען צו „פועלי ציון" דורך א [illegible] פון דאנציג... מיט מצרים, פון די מאנדאטען פון קאנגרעס-פוילען ושמעון(?) אבגענומען געווארען דריי מאנדאטען און אימגעהערט געווארען: צוויי דעם „על המשמר" און איינער דער „התאחדות".

בקיצור, דער קאנגרעס-געריכט איז שטארק פערטיג און הלכות יוריספרודענץ, אריטמעטיק און פשט'ן מענטשליכען יושר. און איצטיגען מאמענט איז נאך נישט בעקאנט גענוי די כחות-פערהעלטניש פון פערשידענע גרופען אויפ'ן קאנגרעס. אבער שוין און דער לופט פיהלט זיך א געוויסע אבגעשטרענגטע קאמפס-שטימונג. אונטער די אפיציעלע קירטיאזע(?) שמייכלען בעהאלטען זיך שווערע כונות... מען גרייט זיך צום קאמף, צום הייליגען קאמף פאר'ן עתיד פון פאלק, פאר'ן אינהאלט און פארמען פון אונזער נאציאנאלען בעפרייאונגס-געדאנק.

* * *

ס'איז נויטווענדיג גוט(?) קיין קליינע אנשטרענגונג, כדי אין דער דאזיגער גערייצטער און געשפאנטער קאנגרעס-שטימונג צו פערנעמען זיך מיט די כסאבילע(?), גרונדזעצליכע פראבלעמען פון ציוניזם מיט דעם נויטווענדיגען וואגיגען שקול-הדעת און זאכליכקייט. דאס דאס בעצייכענט די פינפטע קאנפערענץ פון „התאחדות", וועלכע קומט פאר אין באזעל און דויערט שוין זעקס טעג, די קאנפערענץ האט זיך נאך נישט געענדיגט. די רעזאלוציעס וועלען ערשט אנגענומען ווערען אין איינעם פון די פרייע קאנגרעס-טעג. אבער די קאנפערענץ האט געבראכט צום אויסדרוק איהר שטעלונג צו די אקטועלסטע פראבלעמען פון ארבייטס-ציוניזם און פעסטגעשטעלט די טאקטישע ליניע אויפ'ן קאנגרעס. די ערשטע זיצונג פון דער קאנפערענץ איז געווען געווידמעט דעם ארגאניזאציאנס-פראבלעם, וועלכע איז צוגלייך בעגלייט געווארען מיט א קריטיק איבער דער ביז איצטיגער טעטיגקייט פון דער הויפט-לייטונג פון „התאחדות" (המשרד הראשי העולמי) אויפ'ן ארגאניזאציאנ-לען געביט(?). די דיסקוסיע האט פון איין זייט פעסטגעשטעלט דעם וואוקס און פערצווייגונג פון דער בעוועגונג אין אלע וועלט-טיילען, און די נישט אויסגענוצטע אומבאגרענעצטע מעגליכקייטען אויפ'ן געביט פון דער ווייטערדיגער עקספאנסיע און איינדרינגונג אין די ברייטסטע פאלקס-שיכטען, און פון דער אנדערער זייט — די אומנעגליכקייט ארגאניזאציאנעל צו בעהערשען די בעוועגונג פון ארץ ישראל אליין און די דרינגענדע נויטווענדיגקייט ווידער אויפצושטעלען א ספעציעלען לייטונגס-ארגאן און אייראפא, וועלכער זאל ומנהיגען(?), קאארדינירען און אינספירירען די טעטיגקייט פון אלע „התאחדות" - צענטערן אויפ'ן קאנטינענט מיט'ן זיץ און פוילען. א ענליכער לייטונגס - צענטער וועט מסתמא געשאפען ווערען אויך און אמעריקא, די צווייטע און וויכטיגסטע זיצונגען זענען געווען געווידמעט דעם פראבלעם פון יוגענד און „החלוץ". פאר די אויגען פון דער קאנפערענץ איז אויפגעשטאנען די יודישע יוגענד און איהר ראמאנטישע לייכט-שאטענדיגע געשטאלט פון איין זייט—דער אייביגער געראנגעל צווישען ראמאנטיק און דראנג צו רעאליזמען, דער שטענדיגער פרויזענדער גייסט פון דער רעוואלוציאנער-שעפערישער יוגענדליכקייט, דער אידעאליסטישער פאטאס און שוואונג פון יונגען דור, אלס דער גרעסטער און טייערסטער אוצר פון אונזער נאצ. פערמעגען, פון דער אנדער זייט — דאס בילד פון צופאלונג, אידעאישען כאאס, לייכטער צופאסונגס-פראצעס און וועלכט-פערווישונג פון גרויסע יוגענדשיכטען און די צענטערן פון יודישען לעבען. די רעפעראטען פון די חברים אליעזר רינגער און חנוך האבען און פלאסטישע בילדער געשילדערט דעם טראגישען צושטאנד פון דער יודישער יוגענד, איבער וועלכער אפילו די ברייטע ציוניסטישע עפענטליכקייט געהט אזוי אגנזייניג(?)-לייכט אריבער צום סדר-היום. „עס איז נישט ריכטיג, — האט געזאגט ח' רינגער, וואס מ'מיינט, אז די יוגענד, לויט איהר מהות, ציהט זיך שטענדיג צו דער אנטיטעזע, און א רעוואלוציאנערער גענגערשאפט צו די בעשטעהענדע ווערטען און הערשענדע פארמען, און אז דערובער פערלאזט זי די יודישע נאציאנאלע בעוועגונג. און דער אמת'ן איז די יוגענד רעוואלוציאנער בלויז לויט איהר סטיל, דעם כמעט פון איהרע אמת. זי איז קאמיש, דינאמיש, זי שטרעבט צו זעלבסט-אויסבעשטערונג און דער אויפערטערונג פון דער וועלט. און דערובער קען די דינאמישע בעוועגונג און ארבייטס-ציוניזם געבען א פולען לעבענס-אינהאלט אונזער יוגענד.

אויב דער ציוניזם האט נישט פערמאגט צו ציהען צו זיך די לעצטע יאהרען די יוגענד איז דאס דערפאר, וואס דער אחדות-אגראפאל(?) — די אמגעווארעלונג(?) פון יודישען ערד-ארבייטער און ארץ ישראל, האט זיך אנגעשטויסן אויף אונגעהויערע שוועריגקייטען און זיין פערווירקליכונג. און אזוי ווערען מיר דורך דער ציוניסטישער ווירקליכקייט ארויסגעשטויסן און א כשוף-קריזיס: בכדי די יוגענד זאל אויפגעהן און אויפבליהען מוז מען איהר געבען רעאלע פערספעקטיווען אין ארץ ישראל, אבער בכדי צו שאפען די דאזיגע פערספעקטיווען, מוז מען פערייגען דעם ציוניסטישען אנטמישען גייסט, דארף מען איהם בעגייסטען מיט דער פולבלוטיגער יוגענד.. דער איינציגער אויסגאנג פון דעם דאזיגען קריזיס איז דערובער — צו מאכען די גרויסע אנשטרענגונג מיט אמאל פון ביידע זייטען, און ביידע ריכטונגען.

דער פועל יוצא איז קלאר: אבזאגען זיך פון די אלטע, אויסגעטראטענע אגיטאציאנס-וועגען, און אנהויבען א ברייטע און טיפע ערציהונגס-ארבייט די ערציהונג דארף זיין א מענשליכע, א סאציאלע (זעלבסט-ארבייט) און א נאציאנאלע. דער בעגריף פון נאצ. ערציהונג נעמט ארום נישט בלויז די יסודות פון ארץ ישראל און העברעאישער קולטור, נאר אויך די יסודות פון אונזער גאנצער יודאיסטישער קולטור, היסטארישע פערגאנגענהייט און ראמאנטיק. דעם קערן און דער אידעאישער טרעגער פון דער דאזיגער בעוועגונג פון אונזער יוגענד זעהט די קאנפערענץ אין „גורדוניה". די רעמאנטע ערציהונגס-ארבייט דארף זיך אויסדריקען נישט בלויז אין מאטעריעלע פארמען, נאר אויך אין א נשמה'דיגער, אין דער פארם פון א אפענעם און סיסטעמאטישען קאמף קעגען דעם אויפגעבלאזענעם שאוויניסטישען אולטרא-פאטריאטיזם, קעגען דעם קאריעריזם און אסימילאציע, קעגען ענגא אינטימישען(?) מאטעריאליזם און לעבענס-הפקרות, וועלכע דעמאראליזירען און פערשטיקען די יודישע יוגענד.

—

די ערעפענונג פון קאנגרעס.

... העל פינקלט און דער דונקעלהייט פון אווענד די רויזיגע „מעטעאַרע-בויזע"(?) פון קאנגרעס. ווי א קאנגרעס פון ליכט און שיין ווארט זיך צוגויפ... א מעלט אין דעם דאזיגען פרעכטיגען בנין פון באזעל, פון דרויסען, ביים איינגאנג און נעבייזדע, פלאטערן אויף הויך-שלאנקע זיילען, צוויי גרויסע פאקעל-פלאמען, פרימיטיווי - אוראלטער סימבאל פון אונזער סנה, און פון אונזער אייביגען מזבח-לעשטען(?).

א בונטער עולם פון אלע עקען וועלט, א ערב-רב פון לענדער, שפראכען און קאסטיומען ציהט זיך דורך אלע טירען צום קאנגרעס-זאל. בוכשטעבליך ווערט דער זאל איבערפולט. א שטילקייט פון דערווארטונג בעהערשט די רויזיגע מענשען-מאסע, די אויגען פון פיל זענען געווענדעט צו דער געשטאלט פון אומשטערבליכען, וועלכע שטעהט אין זיין נאטירליכער גרויס אויפ'ן דעקלאמאציא-פלאטפארם, הימעל-בלויען פאן פון ציו[ן]... א שטילקייט אבער א היילינע אונהיימליכע, וועלכע דריקט און נאגט, וועלכע ווערט זעלטען — און פערלויף פון דער פערזאמלונג, איבערגעריסען מיט אפלאדיסמענטען.... וואו איז די יוגענדליכע פרייזענדע התלהבות פון די פריהערדיגע קאנגרעסען? וואו איז די גלענצענדע פייערליכקייט פון קארלסבאד, וויען און א האלב מיט באזעל'כ, פון ישנע ווייטע און נאהענטע ראמאנטישע יאהרען? צי זענען זיי אויף אייביג פערשוואונדען? ניין, די דאזיגע ענערגיע פון ענטוזיאזם און יוגענדליכער ליידענשאפט איז נישט פערשוואונדען, נאר זי איז פערגייסטיגט געווארען, פערטיפט און פערשטערט. דערזעלבער יחיד מיט דער פלאמענדער נשמה שטעהט זיך צו אפלאדירען דעם יודישען וועטאג, וואגט נישט צו פאדערן פראזען און ליריק און א שעה פון א טראגישען נסיון. נישטא מעהר קיין ארט פאר אזעלכע טעאטראלע דעמאנסטראציעס, בעת א טייל ישוב הונגערט און געהט אויס פון ארבייטסלאזיגקייט, בעת עס שאקעלט זיך דער וואגשאל(?) פון אונזער היסטארישען גורל.

און אפשר ווערט דער געגנערישער טייל פון דער זשורנאליסטען-לאושע(?) פערוואנדלען זיין פרעסע-בעריכט אין א ברעטע(?)-געריכט, און אפשר ווילען די הויכגעשעצטע געסט פון די נאהענטע קורערטער אויסגעהן א ביסעל גאטטוישט(?). — ניין, נישט דערצו איז בעשטימט געווארען דער ציוניזם צו מאכען אונ[ז] דאס לעבען לייכטער און אנגענעהמער. אויב עס האט אמאל עקזיסטירט א אויפגאבע, פאר וועלכער די נאטור(?) האט געפאדערט בלוט און פלייש, איז דאס אונזער אויפגאבע".

* * *

די דאזיגע ווערטער געהערען דעם ד"ר ווייצמאן. לאנגזאם, ווארט ביי ווארט, מיט א שטאַאטסמענישער אייגענע דרינגלעכקייט און צוריקגעהאלטענקייט אין יעדען זאץ, יעדען ווארט—האט ער געהעמערט און צוזעלירט. פון אנפאנג — כלפי חוץ, פאר דער גרויסער אויסערליכער עפענטליכקייט, שארף און לאקאניש. „די ציוניסטישע בעוועגונג האט געשאפען די עלעמענטען פון א יודישער געמיינשאפט און האט נארמאליזירט די בעציהונג פון דער וועלט צו דער יודישער פראגע. און דאן כלפי פנים — „דער ציוניזם האט דעם יודענטום א נייעם ווערט-בעגריף געגעבען". און דעם זע[נען] מיר געווים אלע איינגג. אבער נישט אלע זענען איינגג, אז דאס לעבען האט געגעבען א נייעם ווערט-בעגריף דעם ציוניזם. און די שווערע טעג פון קריזיס דא האבען מיר פערלוירען די פעהיגקייט צו בעווערטען און אבצושאצען, מען דארף ריידען מיט'ן פאלק איינפאך, פשוט פערשטענדליך, „אז מיר בעטראכטען און וועלכער צייט, מיט וועלכען פאלק, און וועלכען לאנד און ביי וועלכע בעדינגונגען מיר פיהרען דורך אונזער ארבייט, קאנען מיר זאגען, אז דאס, וואס דער ציוניזם האט געשאפען במשך פון 30 יאהר, איז די איינציגע ערשיינונג פון דער יודישער געשיכטע". און קיין שום קריזיס קאן נישט פערמינדערן דעם ווערט פון דער דאזיגער היסטארישער רעוואלוציע און לעבען פון יודישען פאלק. יא, מיר האבען א שווערען קריזיס אין לאנד, אבער מען דארף פערשטעהן און אבצושאצען אויך דעם קריזיס. „פונקט ווי עס וואלט געווען נישט-פאלג צו אונטערשעצען דעם דאזיגען קריזיס, פונקט אזוי וואלט געווען געפעהרליך, דעם דאזיגען קריזיס צו איבערטרייבען". און ביידע איינגעשאפטען, קאנען מיר ביילען אויפ'ן קאנטא פון אונזער היינטיגען ציוניזם. אדער מיר איבערטרייבען, אדער מיר אונטערשעצען. און ביידע פאלען פאלשען—אונבעוואוסטזיניג אדער בעוואוסטזיניג די ארץ ישראל'דיגע ווירקליכקייט. פון איין זייט — די מעטשטע דאגמאטיקער, וועלכע מעסטען דעם קריזיס מיט אבסטראקטע פארמולען פון פארטייאישען שולחן-ערוך, פון דער אנדערער — כל המינים דעפעטיסטען, וועלכע זוכען דעמאראליזאציע און פאניק און די ציוניסטישע רייהען, וועלכע שנייען(?) אונטער די ווארצלען פון גלויבען, און זעלבסטשטענדיגקייט און פאלק. צי וועלען מיר בעשטעהן אונזער גרויסען נסיון?

* * *

אזוי האט דעם קאנגרעס בעצייכענט דער צווייטער רעדנער, ה' נ. סאקאלאוו: א קאנגרעס פון נסיון. נאך דעם קאנגרעס פון עליה, זענען געקומען צוויי שווערע קאטאסטראפאלע יאהרען, נאך וועלכע האט פאלק ווערט געשטעלט פאר'ן געריכט פון זיין עוויגען(?). און ווידער — דער זעלבער גרונד-מאטיוו: די פערווירקליכונג פון א גרויסען אידעאל איז נישט א שעפונגס(?)-טאט פון א קורצער רגע, נאר איז א עוואלוציאנערער ענטוויקלונגס-פראצעס, א לאנגזאמער וואקסטום. אין פאקטאלאגיזו(?) וויקלט אויף פאר'ן אודיטאריום די מגילה פון דער ציוניסטישער געשיכטע: אויך דא, ווי און דער אלטער תקופה פון די תנאים, געהען איהרע שפעטער פארווייז: פריהער די שעפערישע צוזאמענשטאלע פון הערצל און נארדוי. שפעטער — די פארפרייטונגס-תקופה פון וואלפסאהן און ווארבורג. און איצט — די תקופה פון רעאליזירונג. און דער דאזיגער תקופה ליידען מיר פון אייביגע—צוויי בעגלייט-יסורים ביי יעדען גאולה-פראצעס, מעבודה קשה, ומקוצר-רוח. צי וועלען מיר בעשטעהן דעם נסיון פון אונזערע אויפבוי-יסורים און פון אונזער איינגערולד? ביידע פיהרער האבען געשעפט דעם ענטפער אויף די פראגע פון אונזער היילינגסטען און שענסטען קוועל: די חלוציות. דער פערמאנענטער הונגער פון דעם ישוב — דאס איז דער ענטפער אויפ'ן עבודה קשה. די מיסטעריעזעסטע ריסטיפלען(?), אויפדויער, עקשנות פון דער לייזענדער ארבייטערשאפט — דאס איז דער ענטפער אויפ'ן קוצר רוח. אבער מען טאר נישט מיספערשטעהן מיט'ן געדולד: מיר גיבען א גדר, אז מיר וועלן זיך גיט ריהרען פון ארט, פון וואנען מיר וועלען נישט געבען א לעזונג דעם דאזיגען גרויסען צושטאנד פון אונזער העלדישען ישוב... מיר וועלען זיך פון ארט נישט ריהרען — לא אזוז ממקומי — א בקשה, א געבעט און אלטען נוסח פון ר' לוי יצחק מבארדיטשעוו. אבער געוויג-דעם צו זיך אליין, צו א געווייסען פון א לעבעדיג פאלק, וואס ווערט דאס לעצטע מאל געשטעלט פאר א היסטארישען נסיון.

דער קאנגרעס האט געענטפערט מיט א שטורם פון אפלאדיסמענטען.

* * *

און דאן — בעגריסונגען: פון פרעזידענט פון שווייצער רעגירונגס-ראט, פון פערטרעטער פון ענגלישען געזאנדטען, פון פרעזידענט פון שווייצער יודישען געמיינדע-ראט, פון שווייצער ציוניסטען פערבאנד א. אז. וו. עס איז אויגיג(?) צו פעצייכענען, אז די ערשטע צוויי בעגריסונגען זענען געווען קורץ און אנגעלאטרעך(?), אין דער צייט ווען די יודישע בעגריסונגען האבען מיט זייער לענג סימבאליזירט דעם יודישען גלות. עס איז געווען אינטערעסאנט זיך צו הערען פון דער ווארימער בעגריסונג פון רעגירונגס-ראטס-פרעזידענט, אז אין די אקטען פון באזעלער שטאטס-ארכיוו ליגט די ביטע פון ערשטען ציוניסטישען קאנגרעס צו בעשיצען און א נויטפאל די דעלעגאטען. אבער דערצו דארף מען נישט בלעטערן די אקטען פון 1897. מיט 28 יאהר שפעטער, אין דער הויפט-שטאט וויען, האט דער ציוניסטישער קאנגרעס אויך געמוזט געניסען פון פאליציי-שוץ. מיר פערגעסען גערן די עולות און קשיות'עס, וועלכע עס ווערען לגבי אונז בעגאנגען, אבער, מיר געדענקען און אכטען דאס לאנד, וואו עס ווערט פערטעטיגט דער קינפטיגער שלום-טעמפל פון דער מענשהייט, וואו עס האבען געפונען א צופלוכט-ארט די נרדפים פון אלע לענדער, דאס פאלק, אפשר דאס איינציגע אויף דער וועלט, וואס האט בעת דעם 2. קאנגרעס אין באזעל בעגריסט אונז אויפ'ן גאס מיט אויסרוף: זאלען לעבען די יודען! און די שטורמישע אפלאדיסמענטען אויף דער דערמאנונג בעגריסונג האט דאס שווייצער-פאלק בעגריסט א שוואכע אבער שטאלצע אומה וואס האט ליב דעם שלום פונקט ווי די שווייצער, און וואס האט אין בעלער צוויי פיילען, איינעם — ארטאבצושיסען דעם עפעל, און איינעם פאר דעם שונא, אין פאל, ווען דער שאוט וועט נישט געלונגען,

* * *

און צום שלום — די פייערונג צ.ס. יאהרצייט פון אחד-העם. נאך דער העפי[שער] הקדמה-רעדע פון נ. סאקאלאוו — האט רעפערירט ד"ר מארטין בובער. דער מאדערנסטער דענקער פון מערב-אייראפעאישען יודענטום, און דער גרויס-מייסטער פון דער דייטשער שפראך האט און א צויבער-געמיש פון גייסט און פלאסטיק, אינהאלט און פארם — בעלעבט פאר'ן אודיטאריום דאס געשטאלט פון גרויסען דענקער און לעהרער — אחד-העם. געשטאלט איז ער געווען — און דערמיט האט דער רעפערענט, דער גרויסער ערציהער פון אונזער יוגענד, אנגעשפאלט די תקופה פאר'ן האלו(?), ווען ער האט געזאגט, אז די היינטיגע תקופה וויל פטור ווערען פון לעהרער, און מיינט, אז זי קאן אויסקומען מיט'ן פיהרער אליין. געווים, אומגליקליך איז א פאלק, וואס האט נישט קיין פיהרער, אבער דרייפאך אומגליקליך איז עס, ווען זיין פיהרער האט נישט קיין לעהרער. און א שופער אנאליזע, ריין און געראנגען און קלאר און ווערטער — האט בובער פרעצעזירט די וועלט-אויפפאסונג און נאציאנאליזם פון אחד-העם. דאס דארף מען לעזען און אריגינאל. יעדע סקיצירונג פון בובער'ן איז א אונפערמיידליכע פערקריפלונג פון אידעען און פראפאנירונג פון קונסט-ווערק. אבער הערענדיג בובער'ן, איז ענטפלעקט געווארען פאר פיל פון די צוהערער נאך א בעהאלטענער ווארצעל פון אונזער גרויסען קריזיס: מיר האבען צו טון צו פיל מיט פיהרער, און צו ווייניג מיט לעהרער. און דער שפראך פון הערצל'ן: „דער צוריקקעהר צום יודישען פאלק פאר'ן צוריקקעהר צום יודישען לאנד", אדער, און דער שפראך — פון אחד-העם'ן: תחית הלבבות פאר'ן תחית הארץ.

—0—

די פאדערונג פון „עולי פולניה" צום קאנגרעס.

באזעל, 8. סעפטעמבער (טעלעגר. פון אונזער ספעציעלען שליח) די א"י-דעלעגאציע פון „עולי-פולניה" האט אויסגעארבייט א מעמאריאל, אין וועלכען עס געפינען זיך א רייה פאדערונגען צום קאנגרעס. צווישען די פאדערונגען ווערט דערמאנט — אונטערשטיצען דעם מיטעל-קלאס, פאדערן פון דער מאנדאט-מאכט אומזיסטען באדען פאר קאלאניזאציע, אפצושאפען דעם שקל פאר די א"י-בירגער, וועלכע זענען שוין במילא מיט זייער וואוינען אין לאנד מיטגלידער פון יודישען פארלאמענט, אפצושאפען דאס שטים-רעכט אויף די קאנגרעסען פון די מיטגלידער פון אקציאנס-קאמיטעט, וועלכע האבען נישט קיין ספעציעלע מאנדאטען און איינצוארדנען די ווייטערדיגע קאנגרעסען אין ארץ-ישראל.

ד"ר ווייצמאן פאהרט בקרוב קיין א"י.

ירושלים, 8 סעפטעמבער (טעלעגר. פון אונזער ספעציעלען קארעספאנדענט) די פאמיליע פון ד"ר ווייצמאן האט בעקומען פון איהם א מיטטיילונג, אז דעם 4. אקטאבער וועט ער אנקומען קיין ארץ-ישראל.

Elida to droga do piękna!

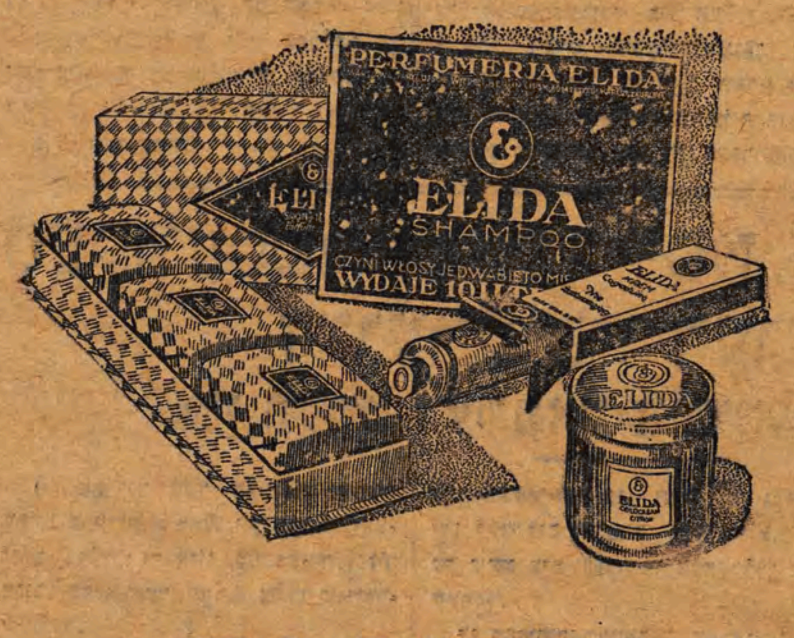

ELIDA

SAVON IDEAL / COLDCREAM CITRON
KREM CO GODZINĘ / SHAMPOO

7-קל. שולע
פון א. עדעלשטיין
9 סאלנא 9
דאס איינשרייבען פון שילער-ין אין אלע קלאסען ווי אויך אין
גן-ילדים ווערט אנגענומען טעגליך פון 10 ביז 2 און פון 5 ביז 7.
די לעקציעס הויבען זיך אן דעם 1-טען חרושען.

לאָדזשער כראָניק.

צי קאָן דאָס געריכט פעסט־שטעלען די הויך פון שטייערן?

(ב) צוליב די נישט קלאָרקייטען וועגן דער קאָמפּעטענץ פון דער געריכטס־מאַכט מכוח שטייערן, האָט די פינאַנץ־קאַמער בעקומען א מיטטיילונג פון מיניסטעריום, אַז בעשטראָפען פאַר שטייער חטאים ליגט אין דער קאָמפּעטענץ פון געריכט, דאַגעגען דאָס בעשטימען די הויך פון שטייער געהער צום העכסטן אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל.

פוטער ביליגער געוואָרן.

(ב) דער רעגירונגס־קאָמיסאַריאַט גיט מודיע, אַז פוטער איז ביליגער געוואָרן, שמאַנט־פוטער קאָסט 6.50 געזאַלצענע 5.50 א קילאָ.

האַנדעלס־קורסען ביי מאַגטינבאַנד'ען.

די לאַנג־עקזיסטירענדע האַנדעלס־קורסען ביי באַנטינבאַנד'ען, פּושעיאַזד № 12, אויף וועלכע עס האָבן שוין טויזענדער יונגעלייט און מיידלעך זיך אויסגעלערנט בוכהאַלטעריע, קאָרעספּאָנדענץ א. א. וו. ווערען ווידער געעפנט דעם 5. סעפּטעמבער.

הונדערטער יודישע וועבער— איז דער סכנה צו פערלירען זייער ברויט.

וואָס האָט פעסטגעשטעלט די דורכגעפיהרטע אַנקעטע?

(ג) דער יודישער טעקסטיל־אַרבייטער פעראיין אין לאָדז פיהרט איצט א דורך אַנ'אַנקעטע צווישען די באַלוטער יודישע לוין־וועבער און וועבערײַ־אונטערנעמער מכח דער לאַגע פון דער האַנד־וועבערײַ אין לאָדז.

די דאָזיגע אַנקעטע האָט דעם ציל, פעסטצושטעלען צווישען אַנדערן, וויפיל לוין־וועבער עס זיינען פערהאַן איצט אין באַלוט און וויפיל עס זיינען געווען ביז פאַר'ן קריג, וואָס עס ווערט מעהר אויסגעאַרבייט, אַטלעך־סחורה, אָדער טיכער, וויפיל וועבער־שטוהל עס זיינען איצט אין גאַנג און וויפיל פאַר דער מלחמה א. א. וו.

די דאָזיגע אַנקעטע ווערט דורכגעפיהרט צוליב דער פערגיסערונג צווישען די יודישע טעקסטיל־אַרבייטער, וואָס פון האַנד־וועבערײַ ווערט איצט צוגענומען די אויסאַרבייטונג פון אַטלעך־סחורה, וועלכע ווערט איבערגעטראָגען אויף קראָפּט. פון וואָך צו וואָך ווערט קלענער די צאָהל האַנד־וועבער אויף באַלוט, וועלכע בעקומען פון די פאַבריקאַנטען אויסצואַרבייטען אַטלעך־סחורה וואָס רופט זיך אָפּ זעהר שלעכט אויף דעם מצב פון די אַרבייטער, וועלכע זעהן אין דער קראָפּט־פאַבריק זייער בלוטיגסטן קאָנקורענט.

ביז איצט איז די אַנקעטע דורכגעפיהרט געוואָרן ביי לערך 400 וועבער־מייסטער.

עס איז א שאָד, וואָס די אויסגעפרעגטע וועבער־מייסטער ווילן נישט אָנגעבען קיין גענויע דאַטען די אַנקעטע־פאַכער; משמעות, אַז זיי שרעקן זיך פאַר אונגינסטיגע „קאָנסעקווענצען" צוליב'ן אויסזאָגען דעם אמת. זיי דאַרפן אָבער פערשטעהן, אַז דאָ האַנדעלט זיך בלויז אין א פעסטשטעלען פאַקטען, וואָס האָבען אויך א וויסענשאַפטליכען ווערט.

די ביז איצטיגע פעסטשטעלונגען האָבען בעוויזען, אַז ווירקליך ווערט די אויסאַרבייטונג פון אַטלעך־סחורה אינגאַנצען צוגענומען פון דער האַנד־וועבערײַ. פאַר די האַנד־וועבער בלייבט איצט בלויז די אויסאַרבייטונג פון טיכער. דאָס איז צוליל צוברענגען אויף די לאָדזשער האַנד־וועבער א געוואַלדיגע קאַטאַסטראָפע.

צוליב דעם ווערט אין יודישען טעקסטיל־אַרבייטער, פעראיין פּראָיעקטירט בקרוב אונטערצונעמען אַנ'ענערגישע אַקציע איבערצופיהרען די האַנד־וועבערײַ אויף קראָפּט.

צו דעם צוועק איז נויטיג א גרויסער געלד־פאָנד אויף אויסצוהאַלטען די האַנד־וועבער, וואָס ווילען איבערגעהן צו קראָפּט.

ווי מיר ווערען אינפאָרמירט, וועט דער „קולטור־אמט" פון די יודישע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען בעשטימען אויף דער זאַך א גרעסערע סומע. אינגיכען זאָל וועגען דעם פאָרקומען א בעראַטונג.

כוליגאַנישע אַנפאַלען אויף יודען איז זשאַקאָוויץ.

(ג) מען מעלדעט אונז ווידער וועגען א ברוטאַלען אַקט פון כוליגאַניזם אויף יודישע לעטניקעס אין ביי־זשאַקאָוויץ.

דער האַרטנעקיגער קרעמער אַדאַמטשיק און דער הויז־בעזיצער פיליפּיאַק האָבען צוזאַמען מיט אַדאַמטשיק'ס זעקס זיהן געמאַכט פּוגראָמאַטישע אַטאַקעס אויף די יודען אין ביי־זשאַקאָוויץ.

אַלס הויז־ווירט, האָט פיליפּיאַק ביי זיך עטליכע יודישע לעטניקעס, וועלכע האָבען איהם, ווי דער שטייגער איז, פריהער בעצאָהלט דירה־געלד. זייט צוויי וואָכען האָט ער זיך גענומען, א חוץ צו אַנדערע יודען, צו זיינע אייגענע לאָקאַטאָרען, די יודישע לעטניקעס, וועלכע ער טרייבט אַרויס מיט גוואַלד פון די דירות. די יודען טענה'ן, אַז זיי מוזען נאָך וואוינען א פּאָר טעג, ווייל אין לאָדז ווערען זייערע וואוינונגען רעמאָנטירט; אָבער דאָס האָט אַלץ נישט געהאָלפען, דער ווירט בלייבט ביי ס'זיינינע. טאָג־טאָג פון 10 ביז 12 א זייגער ביינאַכט האָבען קענטיג אונטערגעשיקטע חוליגאַנים געמאַכט באָמבאַרדירען מיט שטיינער די יודישע וואוינונגען. דער האַגעל פון שטיינער איז געפלויגען אין די פענסטער אַזוי, אַז צווישען די לעטניקעס איז געמאַכט א פּאַניק, די פרויען פלעגען געהלישט אין קאָפּ. [illegible] מעוברת'ע פרוי, ביי וועמען די חוליגאַנעס האָבען נעגריסען די לאָדען פון די פענסטער, איז אַהינגעפאַלען אין אָהנמאַכט, אַז ס'איז שווער געווען זי דערמונטערן. די שטיינער־„קאַנאָנאַדע" האָט געהאַלטען די יודען אין טויט־שרעק א גאַנצע נאַכט און צומאָרגענס זענען זיי אַלע מיט אמאָל אַנטלאָפען קוים מיט'ן לעבען קיין לאָדז.

די געליטענע יודען פון ביי־זשאַקאָוויץ האָבען דעם ענין איבערגעגעבען דער געריכטס־מאַכט.

א טאָמאַשאָווער שוחט

וויל זיך לערנען שחיטה אויפ'ן האַלז פון א קצב.

א חוץ פּאַרטעקעס, אַרבייטסלאָזיגקייט, יקרות און אַנדערע שלעק, האָט נאָך טאָמאַשאָוו א שוחטים־פראַגע.

אין שטעטעל קומען פאָר מחלוקות, צוליב פערשידענע קהל'ישע ענינים. יעדער צד וויל זיך האָבען זיין רב, זיינע כלי־קודש און זיינע שוחטים. מילא, ווען צוויי רבנים זענען נאָך נישטאָ, דערפאַר אָבער האָט שוין טאָמאַשאָוו מיט פול צווייערליי שוחטים: אָפּיציעלע, ד. ה. בעשטעטיגטע פון קהל און נישט־אָפּיציעלע, ווינקעל־שוחטים, וואָס שטעקען פאַר'ן צד־שכנגד, פאַר דער „אָפּאָזיציע". טראָגען די ווינקעל־שוחטים א בייז האַרץ אויף די קצבים, הלמאי זיי וואַרפען זיך אונטער דעם ועד הקהל און געבען זיי נישט צו פירען מיט די חלפים. קומט טאַקע שטענדיג דערויבער פאָר מחלוקות אין שעכט־הויז.

די „אָפּאָזיציע" זאָגט אַפילו, אַז דאָ איז נישט גלאַט אַזוי א מחלוקת אין דער וועלט אַרײַן, נאָר א מחלוקה לשם שמים...

אין די לעצטע טעג האָבען מיר ערשט בעוויזען, צו וואָס די דאָזיגע מחלוקות קאָנען דערפיהרען איינעם. פון די ווינקעל־שוחטים, א געוויסער אלתר יצחק ש... האָט זיך אין שעכט־הויז צוקריגט מיט'ן קצב זאַנדבערג. א וואָרט פאַר א וואָרט און דער שוחט האָט אַרויסגעכאַפּט דעם חלף פון שייד און זיך געוואָרפען אויפ'ן קצב מיט א געשריי: איך וועל דיך איבערשעכטען, און ווען נישט דער אַרומיגער עולם, וואָס האָט איינגעהאַלטען דעם צעווילדעוועטען שוחט, וואָלט דער קצב, „חלילה", אומגעקומען אונטער'ן חלף און טאָמאַשאָוו וואָלט בעשערט געווען צו האָבען א פרישע „סענסאַציע". דער קצב האָט די מעשה איבערגעגעבען דער פּאָליציי, וואו עס ווערט געפיהרט אַנ'אויספאָרשונג און בקרוב וועט דער ענין געפונען זיין אָבקלאַנג אין געריכט, וואו עס וועט זיך געפונען א כשר'ער חלף אַלס זאַכליכער בעווייז. רווע—.

טראַמוויי זאָל צוגעהן ביז ראַדאָגאָשטש.

צוליב דעם, וואָס ס'ווערט געבויט דורך דער קראַנקען־קאַסע א נייע געביידע אויף לאַגעווניצקאַ־גאַס, ווערען איצט דורכגעפיהרט די קאַנאַליזאַציע־אַרבייטען אויף נאָהע־זגיערסקאַ און גראַשאַנקאַ גאַסען אויף ראַדאָגאָשטש.

צוזאַמען מיט'ן אויפבוי פון דעם דאָזיגען קראַנקען־קאַסע־בנין זאָל אויך פערלענגערט ווערען די טראַמוויי־ליניע פון באַלוטער־פּלאַץ ביז צו דער ראַדאָגאָשטשער קראַנקען־קאַסע.

אוועקגעקומען א 42-יעהריגע יודישע פרוי.

(:) דעם פערגאַנגענעם דינסטאָג איז די פרוי פרימע קאַמינסקאַ, וועלכע געפינט זיך צו גאַסט ביי דער פאַמיליע קראַקאָווסקי, זגערזשער 37, געפאָהרען קיין אַלעקסאַנדער מיט'ן טראַמוויי צו איהר זוהן, וועלכער לערנט דאָרט אין דער שולע און ביז־איצט איז זי נישט צוריקגעקומען.

די פרוי קאַמינסקאַ שטאַמט פון פּשעראָוו און אַלס אַלמנה האָט זי לעצטענס געוואוינט ביי איהר שוועסטער פרוי קראַקאָווסקאַ.

די אויספאָרשונג, וועלכע די פאַמיליע האָט תיכף אונטערגענומען האָט פעסטגעשטעלט, אַז פרוי קאַמינסקאַ איז געווען אין אַלעקסאַנדער, און דער זוהן האָט זי בעגלייט צום טראַמוויי, מיט וועלכען ער האָט געזעהן די פאָרפאָהרען.

וועגען דעם דאָזיגען פאַל האָט מען גלייך צוגעשטעלט בעטען דער אויספאָרשונגס־מאַכט, וועלכע האָט אַדורכגעפיהרט א שטרענגע אויספאָרשונג אין דער גאַנצער געגענד פון אַלעקסאַנדער ביז לאָדז, אָבער ביז־איצט איז נישט געלונגען צו קומען אויף די שפּורען פון דער פערשוואונדענער פרוי. דערבײַ איז כדאי צוצוגעבען, אַז פרוי קאַמינסקאַ האָט נישט געהאַט ביי זיך קיין געלד, און דערבער איז איהר פערשוואונדען נאָך מעהר רעטזעלהאַפט.

די נשמה־כאַפּערס ווידער ביי דער אַרבייט אין לאָדז.

(:) די מיסיאָנערען האָבען א פּנים נישט אויפגעגעבען זייערע פּלענער צו כאַפּען נשמות אין לאָדז.

זעהענדיג, אַז צו זייערע פאַרלעזונגען אין פערזאַמלונגען קומט קיינער נישט, האָבען זיי געפונען אַנ'אַנדער מיטעל. מ'געהט פשוט צו יודען פון שטוב צו שטוב און מ'וואַרפט אַרײַן דורך דער טיר א מיסיאָנעריש בראָשור צו א בילעל.

אַזוי האָבען אונז געמעלדעט אייניגע פּערזאָנען וועגען אַזעלכע אונטערנעהמונגען מיסיאָנערישע „ליטעראַטור" דאָס איז קיין אונטערנעהמונג־אַרבייט, נאָר פאַקטיש אַנ'אַרויסנעהמונג. ווייל קיינער וויל זיך נישט לאָזען כאַפּען אויף דער וועדקע פון די גערויבענע נשמה־כאַפּערס.

סעקוועסטראַטאָר רייסט אַראָפּ א גאָלדענע זייגערל פון דער האַנט

און ווערט דערפאַר צובּיסען פון א הונט.

(ג) פאַריגע וואָך האָט אין אונזער שטאָט פּאַסירט א פאַל, וועלכער אילוסטרירט בולט, ווי אַזוי עס בעציהען זיך געוויסע סעקוועסטראַטאָרען צו די שטייער־צאָהלער.

צום קצב נחמיה גערשט אויף פּעטער־גאַס 12 זענען פערמיטאָג אַרײַנגעקומען אין דער יאַטקע צוויי פינאַנץ־בעאַמטע, כדי איינצומאָהנען דעם שטייער פון אומבעצאָהלטע גיטער, וואָס דער לעצטער איז שולדיג פאַר זיין האַלב הויז אויף פּעטער־גאַס 12. היות ה' גערשט איז לעצטענס שטאַרק בעקוועטשט, איז ער נישט אימשטאַנד צו בעצאָהלען דעם שטייער.

די סעקוועסטראַטאָרען, הערענדיג, אַז זיי וועלען נישט בעקומען קיין געלד, זענען צוגעגאַנגען צום שופלאָד פון געוועלב־טיש. דאָרט האָבען זיך אָבער געפונען קאַרגע גראָשענס. זיי זענען אויפגעבראַכט געוואָרען און מיט רוגזה געפרעגט דעם ה' גערשט, וואו ער האָט זיין וואוינונג. הערענדיג אַז ה' גערשט'ס פּריוואַט־דירה געפינט זיך אויף דאַלנאַ־גאַס 32, זענען זיי אַהינצו אוועק. עס האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען, אַז דער קריזיס און די שטייערען האָבען דעם דערמאָנטען שטייער־צאָהלער אַזוי רואינירט, אַז אין זיין וואוינונג איז לחלוטין נישט געבליבען קיין זאַך, וואָס זאָל ציהען אויף זיך דעם סעקוועסטראַטאָר'ס אויפמערקזאַמקייט...

נישט האָבענדיג, אַלזאָ, וואָס צו נעהמען אין דער דירה, אין וועלכער ס'האָט זיך געפונען בלויז גערשט'ס 16־יעהריגע טאָכטער, וועלכע האָט געטראָגען א גאָלדען זייגערל אויף דער האַנט, האָבען די סעקוועסטראַטאָרען זיך געוואָרפען אויפ'ן מיידעל כדי ביי איהר אויסצוטון דאָס גאָלדענע האַנד־זייגערל. דאָס מיידעל האָט געמאַכט א געוואַלד, בינו־לבינו זענען זיך צונויפגעלאָפען שכנים און— דער שטוב־הונט איז אויפ'ן געשריי פונ'ם מיידעל בעפאַלען איינעם פון די סעקוועסטראַטאָרען און איהם צובּיסען א פוס.

עס איז אַרויסגערופען געוואָרען א דאָקטאָר און פּאָליציי, וועלכע האָט צונויפגעשטעלט א פּראָטאָקאָל.

דער פאַל האָט צווישען דער אַרומיגער בעפעלקערונג געמאַכט א שטאַרקען איינדרוק.

גאַזאָווניע־אַרבייטער דראָהען ווידער מיט א שטרייק.

(ב) קומענדיגען מאָנטאָג איז דער לעצטער טערמין, וואָס דער שטאָט־ראָט דאַרף דעצידירען בנוגע דער הוכפּה פון די אַרבייטער פון דער גאַזאָווניע. די אַרבייטער פון [illegible] האָבען בעשלאָסען, אויב דער שטאָט־ראָט וועט זיך ביז דעם 5 ד. ח. נישט צוזאַמענקומען, זאָל אַרויסגערופען ווערען א שטרייק.

פּאָגאָטאָוויע בעקומט 2 נייע אויטאָס

נעכטען זענען זיי שוין געלאָזט געוואָרען אין גאַנג.

(מ) אויף גדאַנסקאַ 85 איז מיטוואָך פּאַרנאַכטען די פייערונג פון לאָזען אין גאַנג דורך דעם מאַגיסטראַט צוויי נייע אויטאָ־קאַרעטקעס פאַר דער פּאָגאָטאָוויע. אין דער פייערונג האָבען זיך בעטייליגט ביכקום טימיענעצקי, סטאַראָסטאַ זשעווסקי, די וויצע־פּרעזידענטען וואַישוואַידאָקי און גראַשקאָוויטסקי, דער פּאָליציי־קאָמענדאַנט גיטשערשלסקי, קאָמיסאַר ווייסער א. א. עס איז אויך פאָרגעקומען א באַנקעט.

ווי מען מעלדעט זענען די דאָזיגע אויטאָ־קאַרעטקעס געקויפט געוואָרען א דאַנק די בעמיהונגען פון ראַטמאַן ד"ר שוהר.

גאָלד, בלוט און פרויען.
א ראָמאַן פול מערקווירדיגע איבערלעבענישען און ליידענשאַפטען.

(102־טע פאָרזעצונג.)

נאַגי האָט א קוועטש־געטאָן מאַקס'ן ביי דער האַנט.

— בעדולד, מאַקס! ער וועט דיר לאַנג נישט שטערען. מיר וועלען שוין געפונען א מיטעל ווי אַזוי לויז צו ווערען פון איהם.

די קליינע געזעלשאַפט איז אין א האַלבער שעה אָנגעקומען אין טאָל, וואוהין זיי זענען געפאָהרען. אַלע זענען אויסגעשטיגען פון די קאַרעטעס. די דינער האָבען אויסגעשפּרייט א טישטוך אויפ'ן גרינעם גראָז און האָבען אויסגעשטעלט קאַלטע עסענס און פערליי אונגאַרישע וויינען. נאָכ'ן עסען איז מען געגאַנגען שפּאַצירען אין דעם שעהנעם טאָל צווישען די אַלטע הונדערטיעהריגע בוימער.

אין דער זעלבער צייט איז געגאַנגען אין די קאַרפּאַטען־בערג אַנ'איינזאַמער וואַנדערער. ער איז געגאַנגען זעהר לאַנגזאַם. ער האָט זיך קוים געשלעפּט. ווי עס האָט אויסגעזעהן, איז ער געגאַנגען פון ערגעץ א ווייטען וועג און איז געווען שרעקליך מיד. זיינע קליידער זענען געווען זעהר אָרעם. עס איז געווען דייטליך, אַז דער מענש ליידט נויט און עלענד. פון צייט צו צייט פלעגט ער בלייבען שטעהן, כדי אָבצואָטעמען און אָבצורוהען זיך.

ער איז יעצט אַרויפגעגאַנגען אויף א בערגעל, האָט אָבגעאָטעמט, האָט זיך אָבגעווישט דעם שווייס פון שטערן און זיך אַרומגעקוקט אין אַלע זייטען און געמורמעלט צו זיך אַליין:

— דאָ ליגט ערגיץ איהר שלאָס. אָבער וואו דאָס ווייס איך נישט. וועל איך נאָך היינט קענען אָנקומען אַהין? און ווען איך וועל שוין אָנקומען אַהין וועל איך מיך קענען אָברוהען? ניין! איך וועל מיך נישט אָברוהען אין איין אָרט. איך וויל נאָר וויסען, אויב זי איז עס ווירקליך. איך וויל זי זעהן מיט מיינע אויגען. איך וויל מיך איבערצייגען, צי זי איז עס ווירקליך. דאַן זאָל זי ציטערן. איך דאַרף זי נישט. איך וויל זי מעהר נישט קענען! איך וויל נאָר וויסען, וואָס עס איז געוואָרען פון מיין קינד, וואָס איז ביי מיר טייערער ווי מיין לעבען.

— אומגליקליכער שורקע! עלענדער טויגעניכטס! דו האָסט זי פערפיהרט! דו האָסט אַרײַנגעבראַכט גיפט אין זיסען בעכער פון מיין לעבען! איך האָב דיך אויסגענומען צו מיר אַלס פריינד. איך האָב דיך געטרייסטעט. איך האָב דיך געשעצט און דו האָסט מיר בעגנבעט, דו האָסט מיך בעלוגט, ווי א רויבער און א מערדער דאַרף בעלויכטען א גוטען און עהרליכען מענשען!

דער וואַנדערער האָט געציטערט, ווען ער האָט אַרויסגערעדט די לעצטע ווערטער. ער האָט אויפגעהויבען זיין גראָבען שטעקען און האָט געוויזען ערגיץ אין א געוויסער זייט. דאַן איז ער אַנידערגעפאַלען אויף דער ערד פאַר מידיגקייט און אויפרעגונג.

ער איז אָבער נישט לאַנג געבליבען ליגען אויף דער ערד. ער האָט צונויפגענומען זיינע לעצטע קרעפטען, האָט זיך אויפגעהויבען און איז ווייטער געגאַנגען.

דערווייל האָבען די פאַמיליעס פון די רייכע גראַפען אַרומשפּאַצירט אין די בערג און אין די טעלער. מאַקס פלעגט שטענדיג זוכען צו געהן צוזאַמען מיט עלוויראַ'ן. עס איז איהם אויך זעהר גוט געלונגען. ער האָט פּראָבירט מיט איהר צו רעדען. זי פלעגט איהם ענטפערן איין וואָרט אויף צעהן. נאַגי דאַגעגען פלעגט זוכען צו זיין מיט נאַגאַרג'ן אָדער מיט דער גראַפין ראַדעצקי.

אַזוי איז מען אַרומגעגאַנגען ביז די זון האָט זיך אַראָבגעלאָזט גאַנץ נידעריג. אין טאָל איז שוין געווען טונקעל, אויף די בערג האָבען נאָך אָבער בעשפּילט די לעצטע שטראַהלען פון דער זון.

צופעליג איז מאַקס אַוועקגעקומען נעבען זיין מוטער און נאַגי האָט געפלידערט מיט דער פאַמיליע פון דער גראַפין טאַקי. מאַקס איז געווען טרויעריג און פערטראַכט.

— וואָס איז דיר, מאַקס — האָט איהם די מוטער געפרעגט — פאַרוואָס ביסטו אַזוי טרויעריג? דו זעהסט דאָך אַליין, אַז מיר זענען שוין נישט ווייט פון ציל. די גראַפין פאָן טאַקי האָט מיר ערשט נישט לאַנג געזאָגט, אַז זי וויל זעהר דו זאָלסט הייראַטען עלוויראַ'ן.

— וואָס העלפט עס מוטער, ווען עלוויראַ מייכעט מיך אויס! ווען זי ענטפערט מיר מיט איין וואָרט אויף צעהן! איהר ברודער האָט מיר גאַנץ אָפענהערציג ערקלערט, אַז איך דאַרף גאַרנישט טראַכטען וועגען דעם. עלוויראַ וועט מיך קיינמאָל נישט ליבען. וואָס העלפט עס, וואָס די אַלטע גראַפין איז פריינדליך צו מיר, ווען נאַגאַרג שטעלט זיך מיר אין וועגס

— זיי רוהיג, מיין זוהן. נאַגאַרג וועט דיר נישט שטעהן אין וועג. ער וועט פערשוואונדען, ווי עס וועלען פערשוואונדען אַלע אַנדערע שטערונגען וועלכע שטעהן אונז אין וועג צו אונזער גליק.

אַזוי ווי זיי זענען אַזוי ווייטער געגאַנגען, האָבען זיי דערהערט איינעם זינגען. זיי האָבען זיך אַרומגעקוקט און האָבען דערזעהן, ווי אונטער א בוים שטעהט אָנגעשפּאַרט אויף א שטעקען אַנ'אַלטער מאַן, ווי עס האָט אויסגעזעהן א בעטלער, א רייזענדער־בעטלער.

— מיין גאָט, האָט אויסגערופען דער רייזענדער, ווען ער האָט דערזעהן די געשטאַלטען פון מאַקס מיט זיין מוטער — מיין גאָט, פאַרוואָס האָסטו מיך אַזוי געשטראָפט!

די גראַפין ראַדעצקי איז בלייך געוואָרען ווי קאַלך און האָט אָנגעהויבען צו ציטערן, ווען זי האָט דערזעהן דעם וואַנדערער.

— וואָס איז מיט דיר, מוטער? — האָט מאַקס אויסגערופען און האָט אַרומגענומען זיין מוטער — שרעק דיך נישט, מוטער! וואָס האָסטו אַזוי מורא פאַר א בעטלער?

— איך ווייס נישט — האָט די גראַפין ראַדעצקי געשטאַמעלט — איך האָב איהם דערזעהן אַזוי פּלוצלינג, אַזוי אונערוואַרטעט, אַזוי אומגעריכט.

— מיר דאַכט זיך, אַז איך האָב שוין דעם דאָזיגען בעטלער געזעהן אין בודאַפּעשט — האָט מאַקס בעמערקט — ער איז דאָרט געקומען צו מיר אין האָטעל און האָט מיך אויסגעפרעגט אַזעלכע נאַרישקייטען, אַז איך בין מסתם איבערצייגט, אַז ער איז א פעריקטער.

מאַקס האָט געמיינט, אַז ער וועט דערמיט בערוהיגען זיין מוטער. ער האָט זי אָבער דערמיט נאָך מעהר צושראָקען און נאָך מעהר אויפגערעגט. זי האָט זיך געגעבען אַלע מיה זיך צו פערשטעלען און האָט זיך געאיילט איהם אַוועקצוציהען מיט זיך. זיי זענען יעצט געלאָפען צו די איבעריגע.

אַזוי ווי עס איז שוין יעצט געווען שפּעט, האָט מען געהייסען צופאָהרען די קאַרעטעס און מען איז געפאָהרען א היים. אויפ'ן וועג איז די גראַפין ראַדעצקי געזעסען שטיל, פערטראַכט און טרויעריג. מען האָט גערעדט זעהר ווייניג אויפ'ן גאַנצען וועג.

ווען מען איז צוגעקומען צום שלאָס טאַקי, האָט מען פריינדליך און זעהר האַרציג אָבשיד גענומען איינער פון אַנדערן און מען האָט אָבגערעדט, ווען מען זאָל זיך ווידער צוזאַמענקומען.

די גראַפין ראַדעצקי, נאַגי און מאַקס זענען שנעל אַהיימגעפאָהרען. עס איז געווען דייטליך, אַז די גראַפין האָט זיך בעאיילט.

קוים זענען זיי אָנגעקומען אין שלאָס ראַדעצקי האָט די גראַפין אַרײַנגערופען נאַגי צו זיך אין ציממער.

(פאָרזעצונג קומט)

היינט הויבט זיך אן דער וואהל-פעריאד אין לאדז.

די שטאט ווערט פערטיילט אויף 199 וואהל-ראיאנען.

היינט דער ערשטער טאג פון דער וואהל-צייט.

(ש) היינט דעם 4. סעפטעמבער טרעטן מיר ארויס אין די וואהל-צייט, פון הייטיגן טאג אן, ווערען געשלעסן אלע וואהל-טשרמונגען, אין 25 טאג ארום לויפט אב דער עגזיסטירנדער טשרמן צו בשלוגען קאנדידאטן-ליסטעס צום לאדזער שטאט-ראט.

די שטאדט פערטיילט אויף 199 וואהל-ראיאנען.

(מ) דער וואהל-רעפעראט בנים מאגיסטראט האט שוין פערענדיגט די ארבעטן בנים פערטיילען די שטאט אויף וואהל-ראיאנען. רעגיסטרירטע וואהלער זענען פארהאן 320 טויזנט. די שטאט איז פערטיילט געווארען אויף 199 וואהל ראיאנען, ד. ה. אז אויף יעדען וואהל-ראיאן פאלט אויס דורכשניטליך 1606 וואהלער.

מאגיסטראט זוכט לאסאלען אויף וואהל-ביוראען.

(ט) דער שטאטישער וואהל-רעפעראט וואנדט זיך צו אלע פרייוואט-אינסטיטוציעס, געזעלשאפטען א. אז. ו. וואס האבען געהערטע לאסאלען אן וויזען זיי אנגעבען אויף וואהל-לאסאלען, זאלען זיך מעלדען אין מאגיסטראט צום דריטן שטאק מ. קאלונאווסקי בין מאנטאג דעם 5. ד. ח.

דעם 16-טען וועלען שוין פערטיג זיין די וועהלער-רשימות.

(פ) מארגען וועלען אנהויבען ארבייטען אין מאגיסטראט די ספעציעל אנגעשטעלטע, די וואהל-לוקאלען ווערען פערטיג דעם 16 סעפטעמבער. נאכ'ן 16 סעפטעמבער וועלען די אינגוואליד קשען און מאגיסטראט בעקומען די ליסטען און אין פערלויף פון 6 טעג ארבעטן אנען רעקלאמאציעס.

די ערשטע שוואלבען פון דער דער וואהל-אקציע.

(נ) אין אנפאנג שטאט האבען זיך שוין בעוויזען די ערשטע וואהל-אויפרופ-לען פון די יידישע, פוילישע אין רוסישע סאציאלדמאקראטישע פארטיען.

פיבערהאפטע וואהל-הכנות ביי די פוילישע פארטייען.

(פ) דונערסטאג וועט פארקומען א קאנפערענץ פון מעהרערע סלונגע ארבייטער-ארגאניזאציעס פרי צו שאפען א בלאק פון אנפארטייאישע ארבייטער, וועלכע האבען בדעה זיך צו פערשטענדיגען מיט די אנפארטייאישע נייטראלע ארבייטער.

דונערסטאג וועט אויך פארקומען א קאנפערענץ פון אלע רעכטע פוילישע פארטייען מיט'ן צוזאמען מיט'ן צוזאמען א בשותפות דונען וואהל-קאמיטעט.

די נעכטיגע וואהל-מיטינגען.

(נ) נעכטען, שבת זענען אין לאדז פארגעקומען דרי וואהל-מיטינגען פון 3 יידישע-פראלעטארישע פארטיען.

10 פריה אין אין טעאטער „פלאראַ" פארגעקומען א ארבייטער וואהל-מיטינג. מיט רעדנער זענען ארויסגעטרעטן די ה"ה עמנואל (וואַרשא), ראטם. י. ליפשטיין, ראטם. פאזנאנסקי, זעלטאנא וועטש א. אַ.

אין דער זעלבער צייט אין אין פון הארמאניע פארגעקומען א מיטינג פון די לינקע פועלי ציון. מיט וואהל-רעדנער זענען ארויסגעטרעטן ראטמאן לעוו (וואַרשא), ראטם. האלבערשטאט, בראנד א. אַ.

3 נאכמיטאג אין אין ענגלישען זאל פארגעקומען א וואהל-מיטינג פון די רעכטע פועלי-ציון. מיט רעדנער זענען געווען די ה"ה ל. לעווין אין קרוי. אויף אלע מיטינגען זענען ארויסגעטרעטן אפאנגטען פון אלע יידישע פאליטישע ריכטונגען. די מיטינגען זענען געווען צאהלרייך בעזוכט.

דער וואהל-מיטינג אין „התאחדות"

דער ציאָניסטישע דעמאקראטישער וואהל-קאמיטעט „התאחדות" ארדענט אין הייט מיטוואך 8.30 אויבער אין זאל פון „התאחדות" א וואהל-מיטינג. עס וועלען רעדען די ה"ה ראטם. ד"ר י. שווינג, ד"ר נתן שק און סס. שרעטער.

ביי דער יידישער ארבייטער-דער אינטעליגענץ.

זעט אינגעגעטן מעג קומען פאר בערא-מאנען בנים דער יידישער ארבייטער אינטעליגענץ וועגען אינהר בעטייליגונג בנים די שטאט-ראט וואהלען. אזעלכע בע-ראטונגען האבען שוין אנגעהאלטען די לעהרער פון די יידישע מיטעל-שולען, פאלקס-שולען וו אויך א גרופע פון אנ-פארטייאישע יידישע האנדלס-אנגע-שטעלטע אין פרייע פראפעסיאנס. די נא-הענטמעטע מעג זאל שוין פאראנטמען א גרויסע גמיינזאמע פערזאמלונג פון דער אלע גרופען פרי צו שאפען א בשותפות-דיגען וואהל-קאמיטעט פון די יידישע ארבייטער-אינטעליגענץ.

ד"ר פיכנא וועגען די אויסגאבען פון נייעם שטאט-ראט.

דער אלטער שטאט-ראט וועט נאך האבען איין זיצונג.

(ב) אין א געשפרעך מיט'ן פרעזעס פון אלטען שטאט-ראט ד"ר פוכנא, וועלכער אין שוין צוריק געקומען פון אויר-לויב האט דער לעצטער ערקלערט, אז היות דער שטאטראט אין נישט געווא-רען אויפגעלעזט, האט ער ראט רעכט בין נאך די וואהלען פון נייעם שטאט-ראט אבצוהאלטען זוצונגען און אנצו-נעהמען פערפלוכטענדיג בעשלוסען.

ד"ר פוכנא האט אויך ערקלערט, אז ער האט פרעה צוגוויפצוגעבען נאך איין זוצונג פון אלטען שטאטראט, אויף וועל-כער ס'וועט ארונטערגעלייגט ווערען דער רעפערעט וועגען נייע וואהלען. קיין שום פראגען וועלען אויף דער דאזיגער זי-צונג נישט בעהאנדעלט ווערען. די זי-צונג וועט פארגעקומען אין דער ערשטער העלפט פון סעפטעמבער. וואס שייך די אויפגאבען פון קומענדיגען שטאט-ראט, האט פרעזעס ד"ר פוכנא געזאגט, אז ער וועט זיך דארפען פערנעמען מיט פון ארבייטען חיזור, וואנען פאר די פאר-שטעט און ארומפיהרען אינוועכטמא-ציע-ארבייטען אין דער גאנצער

ד"ר פיכנא וועגען די אויסגאבען פון נייעם שטאט-ראט.

דער אלטער שטאט-ראט וועט נאך האבען איין זיצונג.

(ב) אין א געשפרעך מיט'ן פרעזעס פון אלטען שטאט-ראט ד"ר פוכנא, וועל-כער אין שוין צוריק געקומען פון אויר-לויב האט דער לעצטער ערקלערט, אז היות דער שטאטראט אין נישט געווא-רען אויפגעלעזט, האט ער ראט רעכט בין נאך די וואהלען פון נייעם שטאט-ראט אבצוהאלטען זוצונגען און אנצו-נעהמען פערפלוכטענדיג בעשלוסען.

ד"ר פוכנא האט אויך ערקלערט, אז ער האט פרעה צוגוויפצוגעבען נאך איין זוצונג פון אלטען שטאטראט, אויף וועל-כער ס'וועט ארונטערגעלייגט ווערען דער רעפערעט וועגען נייע וואהלען. קיין שום פראגען וועלען אויף דער דאזיגער זי-צונג נישט בעהאנדעלט ווערען. די זי-צונג וועט פארגעקומען אין דער ערשטער העלפט פון סעפטעמבער. וואס שייך די אויפגאבען פון קומענדיגען שטאט-ראט, האט פרעזעס ד"ר פוכנא געזאגט, אז ער וועט זיך דארפען פערנעמען מיט פון ארבייטען חיזור, וואנען פאר די פאר-שטעט און ארומפיהרען אינוועכטמא-ציע-ארבייטען אין דער גאנצער

וואס ווערט היינט געשפילט

איז די טעאטערען און קינאס?

פילהארמאניע: — היינט „די פוילישע התונה".

שאנשיש-טעאטער: „פארין-לורז".

לונא — „קישען איז קיין זינד", צום שלוס: בעלעט-אויפפירונען.

פאלענדידז: — „דער בלוטיגער צייכען פון בושה".

גראנד-קינא רעוי-טעאטער „מיראזש" שלאגער נומערען נאוואשטשי: 1) „פאר איין נאכט" 2) „אין א שעה נאך דער התונה".

אונפעראנטוואורטליכע ארבייטער

גיבען אָפּ א מסירה אויף יודישע וועבערס, אז זיי האבען נישט קיין פאטענטען אוי צאהלען נישט קיין שטייערן.

(ג) ווי בעוואוסט שטרייקען די וויגא-ניע-וועבער אין באלוט שוין אלענגערע צייט. צוזאמען מיט די וועבער-מייסטער זענען, גאנצערליך, ארייגגעצויגען אין דער שטרייק-אקציע אויך די ארבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין דעם דאזי-גען פראדוקציע-צווייג. היות דער קאמף פאר די ארויסגעשטעלטע לוין-פאדערונ-גען (20 פראצענט) האט אנגעראפען אויף א הארטנעקיג קען ווידערשטאנד מצד די ארבייטס-געבער וועלכע בעשטעהען על-פי-רוב פון קלייגע נעץ פאבריקאנ-טען פון באלוט, הערשט צווישען די שטרייקענדע א גרויסע פערבישערונג געגען זיי.

מחמת דעם, וועלכע די באלוטער „פאב-ריקאנטען" פיהרען אנ'אייגע'עקשנ'טען קאמף געגען די ארבייטער, האבען גע-ווישע פערזאנען פון צווישען די שטרי-קענדע געדראהט די דאזיגע אונטערגע-מער צו'מסר'ען „וואו מען דארף", אויב זיי וועלען נישט נאכגעבען זייערע פאר-דערונגען.

די באלוטער „פאבריקאנטען" האבען אבער נישט גענומען ערנסט די דראהונג די שטרייקער האבען אבער זייער דראהונג דאך אויסגעפיהרט.

פערגאנגענע וואך זענען זיי אויפן צו דער פינאנץ-מאכט און דארט מודיע גע-ווען, אז אין באלוט געפינען זיך פיל יודישע פאבריקאנטען, וועלכע טרייבען גרע-פערע געשעפטען און האבען נישט קיין פאטענטען.

פערשטעהט זיך, אז די „וועדונג" האט געהאט די געהעריגע פעולה. אין די באלוטער גאסען האבען זיך באלד בעוויזען פינאנץ-בעאמטע, וועלכע הא-בען אין בעגלייטונג פון די זעלבע אר-בייטער בעזוכט אלע וועבער-שטובען, וואו עס איז אויסגעשריבען געווארען וויפיל וועב-שטוהל עס ארבייטען, צו וועמען די קעשעס געהערען א. א. ז.

אלס רעזולטאט האבען א גרעסערע צאהל יודישע וועבער-אונטערנעמער אין באלוט בעקומען צוגעשיקט פון דער פי-נאנץ-מאכט „הקפות" צובעצאהלען אומ-זאץ-שטייער מארן פערגאנגענעם יאהר אין דער הויך פון 2000 און 3000 זל. דאס רוב וועבער מוזען איצט אויסצו-מען ארבייטס-פאטענטען. דאס האט גא-ירליך, ארויסגערופען א גרויסע אויפרי-דערונג צווישען דער יודישער בעפעל-קערונג אין באלוט.

אין שטכות דערביי האבען די בא-לוטער פאבריקאנטען זיך געווענדעט

ציוניסטיש-דעמאקראטישער וואהל-קאמיטעט „התאחדות"

דער הייטיגער וואהל-מיטינג.

דער ציוניסטיש-דעמאקראטישער וואהל-קאמיטעט „התאחדות" ארדענט אין הייט זונטאג, ד. 5. סעפטעמבער 8.30 אזייגער אויבענד אין זאל פון „התאחדות" שיעגי-קיעוויטשע 3/5 א וואהל-מיטינג א. ד. מ. אונזער ארבייט און פערזארגונגען צום שטאט-ראט, מיט'ועלען רעפערירען די ה"ה ראטמאן ד"ר ש. י. שווינג, ד"ר נתן שק און סס. שרעטער, איינגאנג נור פאר וואהל-בערעכטיגטע.

מערוואלטונג געפינען דעם יעצטיגען פא-מענט אלס דעם פאסיגסטען איבערצורייס-סען אויף א קורצער צייט די שעיגי-קייט פון דער קוץ, ערשטענס אום איינ-צופיהרען ארדנונג, און צווייטענס צו רעמאנטירען און צוציפאסען דאס לאי-קאל פון דער קוץ צו דער גרויסער יום-טובים-אקציע, וועלכע „תומכי-אורחים" רעכענט אונטערצונעהמען. דערווייל פער-שיילט די קאנצעלאריע פון פעראיין יעדען שבת אייניגע צעהנטליג צעטלען אין רעסטאראנען אויף צו בעקומען עסען פאר בכבוד'ע יודישע אָרימע לייט, ד. ה. אז די שעיגקייט פון „תומכי אורחים" איז נישט אבגעשטעלט געווא-רען און נישט אבגעשטעלט געווארען, אין דער הייט דריבער גטמוזט יעדן שבת ליפערן 40 ביז 50 פארציעס עהר, ווי עס זענען ארויסגעגעבען געווארען צעטלען אין דריבער האט מען געמוזט די פארציעס שפאלטען, וואס 65 איז געגען די אלגעמיינע כללים פון „תומכי אורחים", אז יעדער ווער עס בעקומט צו עסען אין „תומכי אורחים" מוז בלייבען זאס און ציפרודען ווי אין א גוט-געצאהלטען רעסטאראן, נישט ווי אין א פילאנטראפישע אינסטיטוציע. אויפערדעם איז יעדען שבת בעת דעם עסען געצען דער הויף זאכאדניא № 20 געווען איבערטולט אוז דאס לאקאל פון דער קוץ איז שרעקליך געשטורמט גע-ווארען פון די פיל הונגעריגע, וועלכע האבען נישט בעקומען קיין צעטלען אין די הערען, וועלכע האבען מיטגעארבייט בנים פערטיילען דאס עסען, האבען זיך געפינען אין א פולשטענדיגען בעלא-גערונגס-צושטאנד.

איינזעהענדיג, אז די לאגע קען ווי-מער אזוי נישט פערבלייבען, האט די

די עפענטליכע מיינונג.

פרייע טריבונע פאר ארטיקלען, בריף אין רעדאקציע און בעמערקונגען, וואס האבען א געזעלשאפטליכען אינטערעס, פאר וועלכע די רעדאקציע נעהמט נישט איבער די פערנאנטוואָרטליכקייט.

עפענטליכע ערקלערונג.

מערוואלטונג געפינען דעם יעצטיגען פא-מענט אלס דעם פאסיגסטען איבערצורייס-סען אויף א קורצער צייט די שעיגי-קייט פון דער קוץ, ערשטענס אום איינ-צופיהרען ארדנונג, און צווייטענס צו רעמאנטירען און צוציפאסען דאס לאי-קאל פון דער קוץ צו דער גרויסער יום-טובים-אקציע, וועלכע „תומכי-אורחים" רעכענט אונטערצונעהמען. דערווייל פער-שיילט די קאנצעלאריע פון פעראיין יעדען שבת אייניגע צעהנטליג צעטלען אין רעסטאראנען אויף צו בעקומען עסען פאר בכבוד'ע יודישע אָרימע לייט, ד. ה. אז די שעיגקייט פון „תומכי אורחים" איז נישט אבגעשטעלט געווא-רען און קומענדען שבת איז דער קוץ פון „תומכי אורחים" ווי דער געעפענט און די צעהל עסערס וועט פילמאכיג פערגרעסערט ווערען.

מיט אכטונג
די פערוואלטונג פון הילפס-פעראיין
„תומכי אורחים".

צום שול-סעזאן!!

שרעב- און צייכנונג-מאטעריאלען עפ-פעהלט אין א גרויסען אויפוואהל צו די בילינסטע פרייזען

א. י. אסטראווסקי
פיעטריקאווער 55

בעמ. יעדער, וואס קויפט שול-מא-טעריאלען פאר 2 זל. בעקומט אז זיסע א שילער-קאלענ-דאר אויפ'ן יאהר 1927/28.

הוך א. דעטייל.

כשר צערעס

שפייזע-פעטס ווערט אלזייטיג ספעציעל אויף די ירט צום

קאכן באקן בראטן

פערלאנגט אויסדריקליך „צערעס" מיט דער הכשר-חתימה פון הערנס צדיק מיטרעטרעס שנבטקאנס (פעטס).

SATURNIA S.A. WARSZAWA

דעלעגאט פון חפץ חיים איז לאדז.

היינט 7 אויבער וועט זאגען און אלס-שטעמער ביהט"ד דער השלעגאט פון חפץ חיים שליט"א הרב הגאון ר' אברהם וראלאוויטש, ווערזער רב וועגען סחזקת התורה בפלל אין וועגען דער ישיבת „חפץ חיים" בפרט.

יודישע מעדלעך לערענט אייך אַ פאַך!

די געזעלשאפט צו פערשפרייטען פראפעסיאנעלע בילדונג צווישען יודישע ארויען, נעהמט אן נייע קאנדידאטינ-ען אויפ'ן אויסצולערנען פאלגענדע פאכען: צושניידען, שניידערי, שוסטערי, מא-דיפעקעס און מאניקור.

פ'איז באמת ווערט צו בעגרייפען די ראזיגע געזעלשאפט, וועלכע האט זיך נעשטעלט די אויסגאבע אויסצולערנען יודישע מעדלעך אומזיסט א פאך.

איינשרייבען קען מען זיך שעגליך פון 10—12 פריה אין דער קאנצעלאריע אויף וואולטשאנסקא 21.

זאל פילהארמאניע

נארוטאוויטשא 20.

נאסטראלעו פון די בעליבטע אמעריקאנער נעסט

אנא און היימאן יאקובאוויטש

היינט, זונטאג, דעם 4-טען אויגוסט 9 אוהנד צום לעצטען מאל

די פוילישע חתונה

אין 10 בילדער מיט געזאנג און טענץ פון טשאשעווסקי.
רעזשיסירט דורך היימאן יאשובאוויטש, הויפטראלען: שיינדעלע — אנא יאקובאוויטש, יאקאָ ציינער מידלער — היימאן יאקובאוויטש.

מאנטאג 9 אוהנד, גרויסע מאטינע. פארשטעלונג פון 80 גר. ביז 2.50

חוזי הרעס לעבענסבילד אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ רעזשיסירט דורך היימאן יאקובאוויטש.

הויפטראלען: חוזי — אנא יאקובאוויטש, מר. עדעלשטאם — היימאן יאקובאוויטש.
ספעציעל אין דער פיעסע זינגט אנא יאקובאוויטש נייע לידער און קופלעטען.

מיטוואך 9 אוהנד, צום לעצטען מאל **די גרינע כלה**

ס'נעמען אנטייל: די אנגאזשירטע ארטיסטען פון ריגא אסתר זעווקינא, ישראל בירנבוים, מר. בעזמאן מאכאראוויטשקא, פאדערמאן, ח"ח אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האפבורגער, מאכאראוויטשי, נייהויז, פאליאנסקי, צוויליך.
רעזשיסיר: בעזמאן. בינע-לייטער: מאכאראוויטשי.

בילעטן צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

אנאנס! אין פערבערייטונג „פאלעסטינער ליבע". „מאלי-דאלי".
מוזיקאלישע לייטונג: ל. זעלמאן.

SPLENDID

20 נארוטאוויטשא 20

היינט אוז ווייטערע טעג! היינט אוז ווייטערע טעג!

סעזאן-ערעפנונג פון 1927/28

די גענאלסטע-טראגישע **LILJANA GISH** קרעאירט די הויפטראלע איז גרויסע סופער-שלאגער

דער בלוטיגער בושה-צייכען

מוזיק-אילוסטראציע אונטער דער לייטונג פון ה' טשודנאווסקי.

די געשיכטע פון א גרויסע און דורך אלע פעראורטייטע ליבע. — טראגעדיע פון אנ'אונגעזעצליך קינד און א געליבטע פון א גייסטליכען. — איהר גרויסע ליבע און אונלעגאלע בעציהונג. — זי האט געטראגען א בלוטיגען צייכען פון בושה, זי האט אבער נישט פעראשען דעם פעטער פון איהר אונגעזעצליך קינד, וועלכער איז געווען א גלח און איז געשטאנען געווען פון דער גאנצער געמיינדע.

מוזיק-אילוסטראציע אונטער דער לייטונג פון ה' טשודנאווסקי.

פון 1.30 ביז 3 א זייגער זענען די פרייזען פון אלע פלעצער 50 גראשען און 1 זלאטי.

Lodzer Tageblat № 206 לאדזער טאגעבלאט

א שוידערליכע געשיכטע פון ליבע און פערברעכען אין פאריז.

שטוינענדע איינצעלהייטען וועגען דעם מיליאנער, וואס האט דערשטיקט זיין צוויי אזי צוואנציג יעהריגע געליבטע. — מערדער'ס איינענער פאטער גיט איהם אַרויס דער פאליציי.

(צאַרטזעצונג פון פרייטאג).

די פרוי גוראַשאַש אַלע סמנים, סט פיס'ם אויטאמאביל, סט פון דעם מאן, און סט פון דער פרויענצימער. נאך דעם מאלצייט איז די פרייליין שוין געווען אזוי צשוואַרימט פון די פיל געטראַנקען, אז זי האט איהר אַליין, דער ווירטין, אַרומגעלאַפט מיט אַיהר „פרייגנר" און צום שטאַנצט מיט איהר „פרייגנר" און צום כוף אויך מיט דער ווירטין'ס צשרען ישר־וכח מיידעלע. איהר פרייגנר האט געזאגט, אז זיי קומען פון פאריז.

דער גרינער אויטאמאביל

אט די ערקלערונג איז פאר דער פאליציי געווען זעהר ווילסון. און די פאריזער צייטונגען פון זונטאג און שוין גע־ווען געדרוקט די שויידערליכע נעווס מיט די אומגעלהויטען וועגען דעם גרינעם אויטאמאביל.

דער פערוואלטער פון דעם גאראַש אויף דער נאס „ריו דע לא וועגא" 25 און פאריז, האט אויסערגעלייענט די ידיעה מיט גרויסער אויפמערקזאמקייט. דער אויפזעהער פון גאראַש, יעגער האט איהר גלייך דערקענט. — דאס איז זי די יונגע דאמע, מיט וועלכער דער הער פון גרינער אויטאמאביל פלעגט צהער פיל־מען פון צייט צו צייט צו לערנען אויך פאהרען. די מאשין אין גאראַש האט אויך פערשריבען אויף דעם נאמען מצלי. ער וואוינט אויף דער הויך־אַריסטאקראַ־טישער נאס „ווישניו מוטשעל־בא" 99

ביים מיליאנער איז הויז

אז דעם אנגעבעגענעם הויז האט מען דעם פאליציי־אינספעקטאר געזאגט, אז קיינער מיט'ן נאמען מצלי וואוינט דארט נים. אבער ער האט געווינען דעם „קאַ־סיחוש" (הויז־סטר־זש'ס וויב) דאס בילד פון דער דערשטיקטער פרויענצי־מע, און איהר געפרעגט, אפשר וויס זי ווער האט אין האט זי באלד געשטעלט אז יא. דאס אין — האט זי געזאגט — אַ געוויסע מאריע לאוין בעלאַנע, אַ שע־לעפאַן־מיידעל פון דער פאַרזאַר סטאַ־ציע. זי איז אַ גאַרשנעמע פרייגרין פון מיליאנער, מאסיע אַנזעל גיא, וועלכער פערגעסט דא מיט זיין איינציגער טאָכ־טער, און זיין דינסט אַ פראַלטפ לע וואיגונג פון נען ציטערן.

דער פאליציי־אינספעקטאר, וועלכער איז געשוען בעגלייט מיט נאך צוויי פא־ליציאנטען, האבען זיך באלד אויפגע־לאזען צו דער וואוינונג. אבער מען האט שוין דערטען דעם מיליאנער נים געפ־גען. ער איז די נאַלט נאר שפעט צוריק־געקומען פון אַ געשעפטליכע רייזע — האט די דינסט ערקלערט — ער איז בלויז אַ שעה געשלאפען, דער־נאך איז ער בעגיטען אויפגעשטאנען איז געהייסען, מ'זאל איהם דערלאנגען זיין תאַליע מיט זיין מאַרגען־צייטונג. האט ער צעגעסען, אין מיט אַ צעהן מינוטען צוריק אויף. ער האט נאך צו פערלאַנ־דיגען האט ער געזאגט, עפעס אַ געשעפט דער מאַלטער, וועלכע איז געלטען גע־קומען אין מיט וועלכער ער האט בעי דער נאַכט קיין וויך בעשוויזען צו קושען האט ער געהייסען אויפרעגען, זי זאל אויף איהם נים ווארטען מיט פרישטיק, ווייל ער קען נים ווייסען, ווען ער וועט קומען צוריק אהיים.

דער פאליציי־אינספעקטאר האט פער שטאנען, אַז גיא, אויבערלייגענדיג אויף־נוך אין דער צייטונג, וועגען שויידערלי־כען מאַרד און וועגען גרינעם אויטאמא־ביל, האט דערשפירט אַ געפאהר אויף דאס זיך בעציטענדיג אנטגעגען. דער־ווייל האט מען זיך אין דער גאנצער רי־כטער נאס דערוואוסט וועגען דעם פאליי־ציאנטשען וויזיט אין מיליאנערס וואי־נונג, אין וועגען דעם פערדאַכט, וואס מען האט אויף איהם וועגען אַ שויידער־לוכען פערברעכען — האט דאס אויבע־ראַל אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע כעש־סאציע.

גיא איז בעי אַלעמען געשעצט פאר אַ מוכמינען אין זעהר אנשטענדיגען מאן, אַ זאהן פון רייכע גוט־בעזיצער און אַ פירגערמייסטער פון אַ גרויסער פראנצו־זישער שטאט.

אין די מומאַנ־צייטונגען האט מען שוין געלייענט, אַז די דערשטיקטע וואס מען האט עהרענגעלסען בעי דער נאַכט געפונען נים ווייט פון דעם דארף מאזק, איז געווען אַ רייצענדע שעהנהייט מיט גרינע אויגען, וואס האט געארבייט אויף דער פאבריק מטלעפאַן־כמאציע. דאס איז אויך געווען געווארען, האם פלויז אַבציהערשנישען. אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם ווערט געזוכט אויך אַלע שעפע דער מיליאנער אין אלמן אַנזעלען גיא! צווישען די מוזיקלעך, די מעלעפאַנוכט־קעס האט מען מיט טרעהרען בעדויערט דעם טראַגישען כוף פון זייער יונגער און שעהנער חבר'מע.

פארטזעצונג קומט.

„פראצא"

די געזעלשאפט צו פערשרייבען פראָפ. ארבייט צווישען יוד. פרויען אין לאדז, וואולטשאנסקא 21 מאכט דערמיט בעקאנט, אַז ס'זאלען אנגענומען אנשרייבונגען אויף

1) צושנידען און נייהען קלעדער חי אויך קינדער־קאנפעקציע.
2) ווייסע און קאַלירטע שטיקערי־אַרבייט ווי אויך האנד־אַרבייט, וואס געהט אַרויס אין געביט פון פאַסענדע קונסט.
3) היטען־ביצערן: קאפעלושען, פאנטאזיע־שאשען, אמבאזשורען.
4) מאניקור.

דאס סעקרעטאריאט נעמט אן אינשרייבונגען און ערטיילט אינפאָרמאציע פון 10 ביז 12 פארם.
3314

„כינדער־היים"

געפיהרט לויט סיסטעם פון פראָפ. מאנטעסאָרי.
אונטער דער לייטונג פון D-rowej Langerowej
מיט קינדער פון ביידע געשלעכטער פון 3—6 יאהר.
עס גימנאזיום פון JASZUŃSKA-ZELIGMANOWA
18 פאלודניאווא 18
אינשרייבונגען נעמט אן די קאנצעלאריע פון גימנאזיום טעגליך פון 11—1 און פון 5—7 נאכם.
7232

מעבעל קויפט מעבעל נישט קיין

מעבעל

פאר איהר איבערצייגונג איך נישט אין מיין

44 מעבעל־געשעפט גדאנסקא (דלוגא) 44 טעלעפאן 56־62

Ch. ŁAZNIK

ווי גוט מיר קענען איהר בעקומען פערשידענע מעבעל אין בילינ בעטערקונג: אויך פערקויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואנעס, פעלצען, אנציגער, נייטאשינ ן. סא־מאוארען א. א. וו. איך צאהל די העכסטע פרייזען. קומט אין אינערצעגט אייך.

בעפאר איהר קויפט מעבעל בעזוכט ביי מיין

מא דערנע מעבעל־אויסשטעלונג

ל. סאלאמאנאוויטש. לאדז וויסכאדניא 68 טעל. 84־95.

ביי מיר איז צו בעקומען קאמפלעטע איינריכטונגען, שלאפצימער חי אויך איינצעלנע מעבעל אויף גוטע בעדינגונגען און צו בילינע פרייזען. לאנגיעהריגע גאראנטיע. שנעלע אויספיהרונג.

גוטע ענהיילונגען

צו פערקויפן: אַ האלב־חישטשיגאוי ראָווער און 4 שטרימף־מאשינען סטריקמאַשינען, דינע און גראָבע. קילינ־קיינע 104 גלאנץ.

8-kl. GIMNAZJUM ŻEŃSKIE
Marji HOCHSTEINOWEJ
Wólczańska 23, tel. 14-27
מיט פולע רעכט פון רעגירונגס־שולען
(קאטעגאריע A)
די לעקציעס הייבען זיך אן דעם 1־טען סעפטעמבער. די קאנצע־לאריע איז אפען פון 10 ביז 2 און פון 4 ביז 7. בייס גימנאזיום איז אַ קינדער־היים מיט'ן פיזיזם פון פראָפ. מאנטעסאָרי.

Kursy Handlowe I. Mantinbanda
w Łodzi ul. Przejazd 12. Tel. 57-91
די לעקציעס הייבען זיך אן ד. 5. סעפטעמבער ד. י. 7 אזייגער אויענד.
אינשרייבונגען נעמט אן די קורסען־קאנצעלאריע טעגליך (אויסער זונטאג און חגא) פון 11 אַ זייגער ביז 1 נאכם. און פון 4 ביז 8 אויענד.
קורסען־לייטער י. מאנטינבאנד.

„פראצא"

די געזעלשאפט צו פערשרייבען פראָפ. ארבייט צווישען יוד. פרויען אין לאדז, וואולטשאנסקא 21 מאכט דערמיט בעקאנט, אַז ס'זאלען אנגענומען אנשרייבונגען אויף

1) צושנידען און נייהען קלעדער חי אויך קינדער־קאנפעקציע.
2) ווייסע און קאַלירטע שטיקערי־אַרבייט ווי אויך האנד־אַרבייט, וואס געהט אַרויס אין געביט פון פאַסענדע קונסט.
3) היטען־ביצערן: קאפעלושען, פאנטאזיע־שאשען, אמבאזשורען.
4) מאניקור.

דאס סעקרעטאריאט נעמט אן אינשרייבונגען און ערטיילט אינפאָרמאציע פון 10 ביז 12 פארם.
3314

מחזורים

25 פראצ. בילינער אין הילנער פס־ים־סקלאד
א. מ. גרובשטיין, וויסכאדניא 54
אין צו בעקומען אלע ארט מחזורים, הי אייך די וועלט־בעריהמטע „רב פנינם" מחזורים און סחזורים מיט פוי־לישע איבערזעצונגען, נעבונדען אין לייזענע און לעדער, ס'אין אויך צו בעקומען די מאשען־מחזורים „עבודת תקודש" אין אַ לוקסוס־אויסגאבע. אַ גרויסער אויסוואהל פון ש"ס, בורים, רמב"ם, הומשים, פסוקים, משניות, מדרשים און סידורים: פעצע, ללת־סידורים אין קונס־בענדן טלהים, גא־טלען, לאפלען, ציצית, מזוזות, קינ־דער־נמרות, פעציעלע מתנות פ ר פייערזוינען. פאר חדר־קינדער ספעציעלער ראבאט! נעדענקט דעם אדרעס:
א. מ. גרובשטיין, וויסכאדניא 54
(פראָגט, 1־טער שטאק)

צו שטרייכען פיסבאדע, פענסטער און טי־רען אויף די בעסטע אייל און לאק־פארב
„ALBALIN"
הארט אין טריקענע שנעל צו בעקומען נאר בי
KOSEL i S-ka
הויפט־לאגער
פזשעיאזד 8, טעל. 11־21
פיליע: פיעטריקאווער 98, טעל. 15־62.

תקטו בחדש שופר
בכפה ליום חנינו
כי חוק לישראל הוא משפט
און שאפער וועט דיך דיין חבר אפגערען, זאלסטו קומען צו לויסען אין דעם ביורא פיעטריק, 17, דזרכנאנג (זאכאדניא 52) הערט לויט'ן אוסטאו געהייסענהאפט ערלע־דיגע אלערלי בישעס. סלאוולעס זא־בעזפיעטשעניעס אויף אלע שפעס אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אר־וואלאניעס, רעקורסען, —ווענען סאנ־צעפיעס, פיצסע אין קאמיסאר.־ושאנדו־בישעס אין אלע מאליציי־בעצירקען, שות־אות־אסטע, סטאטומען, אסטען מ'ראַ־וויזנעס, מארנע ספראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען, שנעל, רעיעל און בילינ!
מיט אכטונג י. מאנעלא רעכטסקאנסולענט
פיעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

צאהן־ארצט
S. Sokalski
אנדזשעיא 4 — טעל. 54־12.

עלטערן!

פאר 3 זלאטעס א וואך תערט געלערנט מיט קינדער וואס לערנען אין פאלקס־שולען: חומש, רש"י נ"ך משניות, גמרא יהדות חיספאריע, רעדען און שרי־בען העברעאיש און יידישע ברית זעלבסט צו־שטענשעלען דו־ס'ן בעוואוסטען אראבישקסישען חע־ברעאישן לעהרער י. ד. ראזענפעלד פלאץ וואל־נאשטשי 6 קוטר אפיז. רעפאם 2 שטאק.
בעט: מ'הערען אויך אנגעיומען אנפענער פון 5 יאהר אן. אַ שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ירפאלג גא־אנטירט!

ווייכטיג פאר דאמען!

מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען־חיטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די פלעטסטע חיטע פיטער־ארבייטע איך אויף בעצליך נע. געדענקט די אדרעס:
23 זאוואדזקיי 23

אין הויף, 2־טען אינגאנג, לינקס פערטער.
בעם. מאכט איך שיפאו־וועלור־סא־מעט־ און פילץ־היטע אין אלע פארבען און מארבען אין מיינסטער אויספיהרונג. דיר פרייז איז גאר אויף אַ קורצער צייט.
„TOLA"

2 נאר פאר 50 זל.

7 טאָג

לעזט און אבאנירט — דאס — „לאדזער טאגעבלאט.

פרייזווירדיג צו פערקויפען

שטרימפ־געטעל־מאשינען נומ. 16 אין בעסטען צושטאנד און לעצטער סיסטעם.
זגערושער 28, פלאצו.

א שעהו מעבלירט, ריין, נישט כרעמפירענד
צימער
ווערט געזוכט אויף 2 טעג אין דער וואך. אנערטען וועלען בעצאלט אבצוגעבען אין דער פוילישער אדער דייטשער שפראך אין אדם. פון „לאדזער טאגעבלאט" אונטער "H. L. 87600"

גרויסע
קעלער־רוימען
פון זאמארע צו פערמיטען. דער איינגאנג אין פון דער גאס און פון הויז. קילינסקיעגע № 36 בייס ווירט.

ד"ר מעד.
Henryk Kryszek
אינערע־ מעד. הערץ־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
אלעיא 1־טער מאי 2 טעל. 9־27
נעמט אן טעגליך פון 3—6.

Dr Prybulski
צוריקגעקעהרט
זאוואדזקא 1 — טעלעפאן 25־38
ווענערישע האר און הויט־קראנקהייטען, מענער־שוועכע בעהאנדלונג מיט קוואַרץ־ליכט (האר־אויספאל) אין רעגטגען־שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1. דאמען אוו. און 4—8; פון 4—5

ד"ר בנימין יעקב קאצנעלזאו
אנגעזעהן דער פערזענלי־כער תנהלת און חשנחה פון הערן געזעהרט ספעציעל פאר קנאבען פון בעסערע ש־טעדטישע עלטערן (פון 4—14 יאהר)
א רעליגיי נזער חדר (נאכמיטאג פון 4—7)
מיט דעם חדר־ארגאנעם פון ערץ לפארי־קודש חומש. רש"י. תנ"ך. פסוק. גמרא.
ד' אלו' — 1927 ו9
אין דער אנשטענג פון די לעקציעס. אלע שילער אין שילערינס מוזען קומען אין שולע.
אינשרייבונגען פון 11—2 און פון 4—7. מיטברענגען אַ מעטריקע און אַ פעקעל־שיין פון קינד.

מאדערנע פרעבלשולע
פאר קינדער פון 3—6 יאהר
פוילש אינטערריכטס־פארשר אין דער I נרופע. העברעאיש אין דער II נרופע. מוזיק. ריטמישע גימנאסטיק. ריטמישע־ענען. האנדארבייט. נעטע אויפוזיק. צעטחיקלונג און בעטע ערציהונג.
אויך אַ ביליגער אין די נאכ ימאי פרעבלשולען פון 2—6 פאר אונב מ מעלטע אדער שלאכע קינדער.

Freblówka nowoczesna

I-wo szerzenia oświaty i wiedzy techn. wśród Żydów
w Łodzi, ul. Pomorska 46|48, tel. 664.
Szkoła Przemysłowa
אבטיילונגען: מעכאנישע, על.־ מעכנישע און וועבעריי. — — —
8-io kl. Gimnazjum Humanistyczne Męskie
די עקזאמענס לויט לעקציע־סיסטעם.
אינשרייבונגען פון קאנדידאטען נעמען אן די קאנצעלאריעס טעגליך פון 9 ביז 2 נאכם.

7-kl. SZKOŁA Kacenelson-Nachumow ul. nad Łódką Nr. 6 przy Nowomiejskiej

ד־ריסינע שולע — פון — מאצנעלסאן־נאחומאוו
נאר לודקא 6 נייע נאס בייס נאוואמיעסקא
שילער און שילערינס פון 6—14 יאהר ווערען אנגענומען אין די שולע־קלאסען
50% ביליגער
אין די נאכמיטאג־שולע פאר אונבעמיטלטע.
פוילישע
אין די אונטערריכטס־שפראך פון אלע לעקציעס
העברעאיש
אין אלע לעקציעס־קודש ווערט געלערנט גרינדליך
אנגעזעהן דער פערזענלי־כער תנהלת און חשנחה פון
הערן געזעהרט ספעציעל פאר קנאבען פון בעסערע ש־טעדטישע עלטערן (פון 4—14 יאהר)
א רעליגי נזער חדר (נאכמיטאג פון 4—7)
מיט דעם חדר־ארגאנעם פון ערץ לפארי־קודש חומש. רש"י. תנ"ך. פסוק. גמרא.
ד' אלו' — 1927 ו9
אין דער אנשטענג פון די לעקציעס. אלע שילער אין שילערינס מוזען קומען אין שולע.
אינשרייבונגען פון 11—2 און פון 4—7. מיטברענגען אַ מעטריקע און אַ פעקעל־שיין פון קינד.
מאדערנע פרעבלשולע
פאר קינדער פון 3—6 יאהר
פוילישע אינטערריכטס־פארשר אין דער I נרופע. העברעאיש אין דער II נרופע. מוזיק. ריטמישע גימנאסטיק. ריטמישע־ענען. האנדארבייט. נעטע אויפוזיק. צעטחיקלונג און בעטע ערציהונג.
אויך אַ ביליגער אין די נאכ ימאי פרעבלשולען פון 2—6 פאר אונב מ מעלטע אדער שלאכע קינדער.

אבאנאמענטס־פריין: פאר אַ חודש אין פוילען 5 זל., אין פרענקרייך און בעל־גיען—20 פרענק, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר. אנאנסען־פריין: פאר אַ מילימעטער־שירה פאר'ן מעקסט 16 גר., פרעמדע 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פרעמדע 60 גר., נאכ'ן טעקסט 12 גר. פרעמדע, 18.
פאר אויסלענדישע אנגענטן 100% טייערער. אויסער דער שטאט—מיט 50% טייערער. פון די פרעמדן ווערן גיט אראנגעגעבן קיין רעכנונגען.

Redaktor wydawca E. Hamburski.
Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 16